

GAZDASÁGI LAPOK

20. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1911. Május 14.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE
Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsqual Nr. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

ELSINGER M. J. ÉS FIAI

BUDAPEST
V., BATHORY-U. 6.
TELEFON 32-58
HAZAI IPAR

GYÁR
LAJTA-SZENT-MIKLÓS
SOPRONMEGYE
HAZAI IPAR

VIZMENTES PONYVÁK

KAZALOK, CSÉPLŐGÉPEK ÉS MOZDONYOK BETAKARÁSÁHOZ STB.
NYERS PONYVÁK || GABONAZSÁKOK
REPCZE BEHORDÁSHOZ || JUTA ÉS LEN
SÁTRAK, VEDREK, TÖMLŐK, KÖPENYEK, LÓTAKARÓK
.. LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS ..
MINTÁK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Őszi trágyázás!
Valódi Márka védjegyű

THOMASSALAK

Valódi csak, ha ilyen zsákban van és eredeti ólomzár van rajta. Minden zsák tartalomjellel van ellátva.

Kalmár Vilmos

a Thomasphosphatfabriken, Berlin,
vezérképviselője

Budapest,
Ul. Andrásy-ut 49.

ÓVAKODJUNK A HAMISÍTÁSOKTÓL!

Eladó birtokok:

Pest megyében, Budapesttől 2 1/2 órányira, kb. 1200 m. hold csinos belsőséggel, jó karban levő gazdasági épületekkel, termő erőben levő fekete homoktalajjal.
Heves megyében, 1 1/2 órányira Budapesttől, 1800 m. hold.
Nógrád megyében, kb. 900 m. hold, rendkívül csinos belsőséggel és egyéb jófokú és minőségű birtokok eladásra előjegyezve.

Röjtöki Bauer Antal

földbirtokközvetítő iroda
Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.
Telefon 166-66.

Párisi világkiállítás „GRAND PRIX” 1900.

KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID

mosvíz lovak számára.
Egy üveg ára 2.80 korona.
Az névvali istállókban és versenyistállókban 40 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyuladásoknál stb. Trainingben nélkülözhetetlen.
Védjegy, címke, és csomagolás szabadalmazva.

Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26. sz.

KWIZDA-féle szabadalmazott

PNEUMATIK BÉKLYÓ-DÖRZSSZALAGOK | BÉKLYÓ-DÖRZSSZALAGOK GUMMIBÓL,
légpárnával, gummiból csak fekete színben. | szürke fekete, barna és fehér színben
4-féle nagyságban állítatnak elő és pedig bal- és jobb lábakra.

Béklyók részére, a)-b)-nél mérve:
20-22 cm. átmérőhöz 1. sz. kell,
23-24 " " 2. " "
25-27 " " 3. " "
28-30 " " 4. " "

A szabadalmazott dörzsszalagok árai:		fekete, barna és fehér színben	
szürke színben	dara-bonként	1. sz.	K 6.50
1. sz.	.....	1. sz.	.....
2. " "	.....	2. " "	.....
3. " "	.....	3. " "	.....
4. " "	.....	4. " "	.....

Kapható: Duloz A. IV., Egyetem-u. 2., Freund és fia, IV., Koronaherceg-u. 3., Glass J. IV., Koronaherceg-u. 9., Hejl és Strassner VIII., Muzem-kört 10., Huzella M. IV., Váci-u., Keleti J., Koronaherceg-u. 17., Kutschera S. VII., Rákóczi-ut 32., Ölbrich I. Teréz-kört 6., Weszely István IV., Váci-u.

Homokértékesítés.

Akinek homokja van, kérje saját érdekében:
F. 3. Formák és szerszámok csömöszölt betonárak előállításához,
F. A. 1. Kézi üzemre berendezett betontégla- és alagsóglyártás,
Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cementserépgyártás,
B. B. 1. Az üregek építőkövek (betonblokkok) gyártása,
C. S. 1. A cement- és mozaiklapok gyártása
című árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzembem mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő gépeinket.
Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása
Budapest, IX., Viola-utca 7. sz.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:
Budapest, VII., Garay-utca 6-8. sz.

Elvállal: Központi-, viz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clozetek, szivattyúk, vízeróművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladékból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.
Tervek, költségvetések, fűvedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.
Legjobb minőségű kőgáz- és csövek raktáron.

A több mint 25 év óta fennálló csak Kis gőzekéket gyártó HEUCKE A. hausneindorfi gőzekegyár tulhevített (forrógőz) rendszerű gőzeke-készleteit szállítja a magyarországi vezérképviselőt:
Komáromvidéki Takarékpénztár r.-t. Komáromban.
NAGYON takarékos szén- és vízfogyasztás. Rendkívüli MUNKAERŐ.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

<p>ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:</p> <p>Egész évre . . . . . 16 kor.</p> <p>Fél évre . . . . . 8 .</p> <p>Negyed évre . . . . . 4 .</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.</p> <p>Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.</p> <p>A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímzendők.</p>	<p>HIRDETÉSEKET a lap kiadóhivatala vesz fel. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.</p>
---	---	---

Gazdanapok.

(Parlamentari beszédek. — A gazdakongresszus tárgyalásai. — Gazdatársadalmi mozgalmak. — Határozati javaslatok.)

E hó 6—8. napjain tartatott meg a IX. országos gazdakongresszus, mely elé nagy érdeklődéssel tekintett a gazdaközönség.

De sajnos, konstatálnunk kellett az érdeklődés hiányát is, mivelhogy alig 800 gazda vett azon részt és kivéve egy két nagyobb horderejű kérdést, nem panaszkodhattunk holmi tulságosan érdekesítő tárgyak miatt. Elmondhatjuk, hogy az érdekképviselő, a crédit agricole, a vám-tarifa és főleg a hidegvérű lótenyésztés voltak az érdeklődés gócpontjai.

Korántsem illeti az aránylag csekély érdeklődés miatt az OMGE-t szemrehányás, merthogy úgy az igazgató és egész törzskara emberfeletti munkát végzett, az elismerjük, bárha az előadások csoportosítása és órarendje nem volt megfelelő és oly imminens kérdés, mint a sertésenyésztés kérdése éppenséggel nem tárgyalatott. Ez nagy hiba volt!

Az előadói javaslatok ugyszólván mind egyhangulag és csak csekély változtatásokkal fogadtattak el, egyes részletkérdéseken az előadók átsiklottak, melyeken nemcsak igen gyakran, de a nagy kérdések mindig felépülnek. Ezek csak pium desideriumok, maradtak. Az előadói javaslatok egyike-másika sok kívánni valót hagyott maga után, pedig sajnos azok mégis elfogadtattak. Elfogadtattak és ezek az utána következő kongresszusok alapjául szolgálhatnak, mint a tanácskozás menetén gyakran történt hivatkozás a rég lezajlott kongresszusokra. De hiszen alkotások hibák nélkül a lehetetlenségek világába tartoznak. És sok alkotást úgy is megdönt majd az idő.

Érdekes, hogy a merkantilista napilapok egy része per absolute nem vesz tudomást a gazdakongresszusról, a másik meg vezércikkeket ír, persze a köz- és mezőgazdasági tudás halvány sejtelve nélkül. De hát ez a gazdákat ne feszélyezze, hiszen földmívelést üző állam volnánk és „a kié a föld, azé az ország.” Ha a merkantilista körök el is hódítottak egyet-mást tőlünk, mégsem fogadjuk el azt, a mit ők akarnak, sem azt, hogy oda állítják a gazdákat, mint a fogyasztók uzsorásait. A közönség már kezdi belátni, hogy a kereskedelem általában a közvetítőkereskedelem és egynemelyik ipar az, mely a gazdát és fogyasztót egyaránt nyuzza.

A kongresszust két nagy horderejű parlamenti beszéd előzte meg, melynek egyike volt Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszter exposé-ja, a másik, mely előbbi két nappal megelőzte, Pirkner Jánosé volt. A kongresszus után pedig gróf Károlyi Mihály szólalt fel a parlamentben.

A dátum sorrendje szerint rövid kivonatokban le is közöljük a beszédeket.

Pirkner Jánosnak, noha állattenyésztési politikájának és irányításának sohasem voltunk és nem vagyunk hívei, mégsem tagadhatjuk meg, hogy szép megjelenés, igen jó szónok és ékes szavakba öntött beszédei hatást is tudnak kelteni. A tárgy koncepciója is helyes, de már a részletkérdésekben nincs otthon s így következtetéseit nem írjuk mindenben alá. A hidegvérű lópropagáló beszédrész mi úgy egy kissé a kulisszák mögé nézve azt hisszük, hogy az némi célzattal történt és Sperker Ferencz szavaira hivatkozva uglátszott, mintha leányával beszélne, de menyének is szólott: a rög szülőtte a magyar szarvasmarha diminuálását értette. Ha nem így volt: bocsánat. De tartalmas beszéd volt. Kifogásoltuk azonban egy képviselő társának azon megjegyzését, hogy a „quo jure” mert a lóról Pirkner beszélni, mikor csak „tehenész”. Hát nincs szólásszabadság már Magyarországon! és annak parlamentjében?

Beszédének rövid kivonata:

„Helyesli a földmívelési miniszternek azt az intencióját, hogy elsősorban az állattenyésztés fejlesztésére fordítja gondját, mert hiszen az állattenyésztés az életereje, lüktető ereje a mezőgazdaságnak. Ez az ág az östermelés minden ágától függetlenül fejleszhető. Három évtized statisztikája mutatja, hogy külkereskedelmi forgalmunk ebben az ágban állandóan növekedett, egyetlen kivétellel, az 1895-iki évvel, a mikor sertéskevésletünk teljesen megszűnt, a mi 100 millió koronás veszteséget jelentett külkereskedelmi forgalmunkban. Ezek az adatok világosan mutatják, mennyire alaptalanok voltak azok a vádak, a melyek nemrég depokorációról, hushiányról szóltak. Magyarország állatállománya teljesen ki tudja elégíteni Magyarországot és Ausztria husszükségletét. Az apaállatok beszerzésére fölvetett összeg annyira elégtelen, hogy a miniszternek ma már a tavaszi négy hónap után erre a célra egy krajczár sem áll rendelkezésére. Azt ajánlaná, hogy ez a tétel az 1912. évi költségvetésbe mint átfutó tétel állítassék be, mert hiszen az erre a célra fordított összeg úgy is megtérül. Ezen az uton minden jogos igény kielégíthető. Fontos kérdés ez, mert hiszen az apaállatok kellő mennyiségétől függ állattenyésztésünk fejlesztésének lehetősége. Az állattenyésztés fejlesztésében hozandó áldozatokban nem szabad fukarkodni. Ezen a téren haladást lát, mert hiszen a 20 év előtti 100 ezer korona helyett ma már 3 millió felül

fordíthatunk állattenyésztésünk fejlesztésére. Szükségesnek tartaná az állattenyésztési törvény meghozatalát, mint a hogy a fejlettebb államokban: Svájcban, Angliában megvan. Rámutat a tejtermelés fontosságára. Németország gabonatermelése 2-4 milliárdot jövedelmez, tejtermelése pedig 3 milliárdot. Németországnak tehát a tejtermelés több hasznot hoz, mint a gabonatermelés. Ebből azt a konkvenziát akarja levonni, hogy ezt az ágat is fejleszteni lehetne nálunk. A lótenyésztésre szánt összeget nem sajnálja, de elérkezett az ideje, hogy a lótenyésztés egyoldalúságát megszüntessük. Ma már nexusba kell hozni lótenyésztésünket a mezőgazdaság fejlesztésével. Helyesli, hogy a földmívelésügyi miniszter — 1894. óta először — a hidegvérű ló tenyésztésének is szűk keretet kijelölt. Anomáliának tartja, hogy államköltségen tenyésztett remondáinkból az olaszok s a Balkán-államok remondaszükségletét is mi elégítjük ki, éppen azokat az országokat, a melyekkel talán szembekerülünk. Sőt megeshetik az is, hogy az idegen országok olcsóbban elégíthetik ki ezt a szükségletüket, mint mi magunk. Mint a földmívelési miniszteriumnak 20 évig volt tisztviselője, czáfolja Pop Csicsónak azt az állítását, hogy a nemzetiségek a földmívelési miniszter rendelkezésére álló anyagi összegekből nem kapnak semmit. Adatokkal bizonyítja, hogy ezekből az anyagi támogatásokból éppen a magyarság kapta a legkevesebbet. A hegyvidéki gazdálkodási rendszer valóságos torzképe minden mezőgazdasági kulturának. Ezt nem lehet tovább tünni szociális és honvédelmi szempontból. A hegyvidék nagyon alkalmas volna az állattenyésztés fejlesztésére. A költségvetést elfogadja.”

Ha „Az Ujságot” és más napilapokban olvasgatunk, azok szerint azt kellene gondolnunk, hogy Serényi Béla gróf exposé-ja nem volt nagyszabású. De ne a nagyszabást nézzük benne, hanem a programot és ezt adott. Nem a lehetetlenségek világába vezet az a gazdákat és az agrárprogramot, hanem a becsületesség és megvalósíthatóság keretében mozog. Persze merkantilista minisztert sejtettek benne, de mivelhogy a miniszter nem ül fel a merkantilista csalogatásoknak, hát lett belőle nem nagy kaliberű ember. Nem egyezik mindenben álláspontunk az övével, de az az egy bizonyos, hogy ő a megvalósítható kérdések megoldásának mesgyéjén halad. Magában annak kijelentése, hogy a vármegyék teremtésük meg gazdasági kérdésekkel és csak azután alkossuk meg a mezőgazda-

VÉDŐ-OLTÓANYAGOK

Az oltási szezon küszöbén felhívjuk gazdatársaink figyelmét azon bevált és kipróbált oltóanyagokra, melyeket szövetségünk immár több mint tíz éves tapasztalatok alapján a legjobban ajánlhat. Lépfene ellen a legerősebben fertőzött vidéken is példásan immunizáltattak az állatok a Jenner-Pasteur-féle **specziális** oltóanyagokkal; a kitört járványok pedig a **rapid szérumos** beavatkozással sikerrel lokalizáltak. Sertéseknél az orbáncz-szérum **az egyedüli szer**, mely orbánczbetegséget biztosan gyógyít és amelynek segítségével (kombinált oltás!) a megtámadott falkák is még sikeresen megvédhetők. Az oltási eredmények eredeti kimutatásai a Jenner-Pasteur-Intézetben mindenkor áttekinthetők.

Magyar Mezőgazdák Szövetsége, Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

sági kamarákat, már egymagában jellemzi, hogy utóbbi kérdés még nem érett meg. A megyét kell lüktető erejében a gazdasáradalomban megerősíteni s csak azután érkeztet meg annak ideje, hogy a kamarák felállítsanak. Vagyis a megyékben kell az ügyeket előbb rendezni s csak azután lehet bármiképen fájjon is ez az OMGE-nek, a drága önmegadóztatással újabb terhekkel a gazdaközönséget terhelni. Nekünk idegen államok nagy átlagtermései imponálnak ugyan, de számoljunk az éghajlati viszonyokkal is, a mivel korántsem mondjuk, hogy nálunk a termésjövedelem nem volna fokozható, de nem oly mérvben, mint egyes külföldi államok mutatják és talán mint maga a miniszterünk hiszi. Nagy baj az is, hogy agrárius vezetőink körében lábra kapott a merkantilizmus és egyes szervezetek, kartellek, társulatok, szövetségek, stb. nebutásvirágokká váltak.

A credit-agricole heves vitájának egyes felzárkózói körében, nemkülönben az állategészségügyi szakosztály előadójában mindezeket tapasztalhattuk is.

De ne tévelyegjünk el a tárgytól és kérjük mit is mondott miniszterünk a parlamentben?

A földmívelésügyi költségvetés vitájában felszólalt gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter és nagyszabású beszédben nyilatkozott a tárcza minden számbajöhető fontosabb kérdéséről. Valósággal programot adott, több nagyjelentőségű reformjavaslat előterjesztését jelezte, de elmondotta nézetét minden olyan kérdéstről, amely a közvéleményt fokozottabb mértékben érdekli. Csaknem 2 óra hosszágú tartó fejtegetéseit a Ház minden oldalán feszült figyelemmel hallgatták és nemcsak a kormánypárt, de az ellenzék is sűrűn helyeselt kijelentéseinek.

Általánosságban két irányelv lebeg szemei előtt, a *többtermelés* eszközeinek megteremtése és egy okos, célirányos *birtokpolitika* inaurálása. Részletesen fejtegette, hogy miként képzei a többtermelés elősegítését. Érdekes még az, hogy a *mezőgazdasági érdekképviselet a kamarák létesítésére* nem tartja megérettnek az időt, a mi a gazdasági kongresszuson kritika tárgyává is vétetett. Az állattenyésztés terén az apaállatok szaporítása és nemesítése lesz a főgondja és ezzel kapcsolatosan kívánja megoldani a legelőkérdést is. Némi ellentmondást keltett az a kijelentése, a mikor a hidegvérű lótenyésztés mellett tört lándzsát. A *gazdasági ismeretek* fokozására gondoskodni fog arról, hogy már az elemi iskolákban helyes gazdasági érzéket oltsanak bele a gyermekekbe; ebből a célból a tanítóképző intézetekben nagyobb tért fog juttatni a gazdasági szaktárgyaknak és a tanítókat a vakációban külön tanfolyamokon gyakorlatilag is ki fogják képezni. A hazai borértékesítés föllendítésére magyar királyi állami *borközpontokat* fog létesíteni. Az állami fürdőket szeretné magánkezekbe juttatni, mert nincs elegendő pénz a beruházásokra. A folyók szabályozását illetően is nagyon okos programot terjesztett elő a miniszter.

Kivonatban közöljük a miniszter beszédjét.

„A sors különös csapása, hogy azon a napon, a mikor programját kifejteni készül, temetik el azt, kitől legtöbbet tanult, a kinek legtöbbet köszönhet. Nem akar most mindenre kiterjeszkedő programot adni, csak az általános irányelveket érinti. Már több ízben hangoztatta, most is első helyen emeli ki a több termelést, megteremteti azokat az eszközöket és feltételeket, amelyek lehetővé teszik a többtermelést. A másik fontos feladat, hogy okos, józan birtokpolitikát folytassunk. Ötven év óta vezeti a földmívelésügyi tárczát, azóta többször megtámadták azért, mert a többtermelést hangoztatta. Nem kívánja új irányokba, *veszedelmes kísérletezésekbe sodorni a termelést*, hanem az a meggyőződése, hogy Magyarország termőföldje korántsem termi meg azt, a mit fokozottabb termelési munkával termelni lehetne. A többtermelés első és lényeges kelleke az állattartás és ezzel szoros összefüggésben van a legelőkezelés helyes megoldása. Ugy látja, hogy a legeltetés szempontjából nálunk kétféle gyakorlatot lehet megkülönböztetni: a hol az állatok az egész nyarat a legelőn töltik és otthoni istállózásban, táplálásban alig részesülnek, továbbá, a hol az állatok inkább csak levegő és sétáltatás szempontjából helyzetnek legelőre. Gondja lesz arra, hogy a *legelők javíttassanak és intenzívebbé tetsenek*. A magyar népnek konzervatív volta miatt ragaszkodni kell a meglévő állapotokhoz

és azokon kell javítani, ezért a legelők javításán fog munkálkodni. A másik intézkedés az apaállatok fokozatos jókarba helyezése és lehetőleg felügyelet alá helyezése. Tizenöt év óta a szarvasmarhaállomány csak 4%-kal szaporodott, bár az egyedek javultak, a többi állatállomány azonban még csökkent. Ott, a hol az apaállatok telése problematikus, birtokosoknál szerződéses alapon akarja azokat elhelyezni. Ahol ez nem lehetséges, ott szarvasmarha és bikatelepet fog felállítani. Szóba hozták, hogy az apaállatokat a gazdasági iskolákból és az állami telepekről bocsássa a gazdák rendelkezésére; ennek nem ellensége ugyan, de a mint a gazdaközönség abban a helyzetben lesz, hogy a kívánt mennyiséget meg tudja termelni, akkor többé nem áll rendelkezésükre.

A lótenyésztés tekintetében mindent el fog követni, hogy csontosabb, értékesebb anyagot neveljenek. Ugy látja, hogy a jövő állatja, a melyet a vontatásra fognak használni, inkább a ló lesz. Feltétlenül nagyobb súlyt kell fektetni a *hidegvérű ló tenyésztésére*, amely hamarabb áll rendelkezésre a tenyésztőnek. Vigyázni kell természetesen arra is, hogy a hidegvérű tenyésztéssel a *melegvérű tenyésztés ne kereszteszódjék*.

A gazdasági szakoktatást illetően az a véleménye, hogy az elemi iskolákat szaturálni kell gazdasági ismeretekkel. A tanítóképző intézeteket erősebb gazdasági irányban fogják fejleszteni. Már az elemi iskolákban kellene kezdeni a gazdasági oktatást. A földmivésiskolákban sok reformot akar keresztülvinni. Hathónapos tanfolyamokat fog felállítani és keresztül szeretné vinni, hogy a tanítókat már a preparandiákban előkészítsék a gazdasági oktatásra. Az erdészek nehéz helyzetét átlátja. Ebben az esztendőben keveset tehet helyzetük javításáért, de a jövő évben mindent meg fog tenni. A zágrábi erdészeti főiskola egyenrangúsítására megtette a szükséges intézkedéseket. Nem barátja annak, hogy a néptől a legelő elvonassék, sőt ellenkezőleg, szaporítani akarja a legelőket. Ha rendeletet adott ki, hogy a kopár területeket beültessék, ez első sorban azokra szól, amelyek a falvakat veszélyeztetik. A birtokosokat is fel fogja szólítani, hogy a kopár területeket záros határidőn belül ültessék be.

A borértékesítés terén eddig több kísérlete meddő maradt, mert nem volt még elegendő mennyiségben az exporthoz szükséges áru. Most a közzgazdasági alaphoz szükséges áru. Most a közzgazdasági alaphoz akar csinálni tiz magyar királyi állami borközpontot, 10–12 ezer hektóliter befogadó képességgel, a hol a termelők áruit okosan kezelik s egyben a borokat egalizálni fogják. Eddig az volt a baj, hogy nem volt egyforma borunk, ahány pincze, annyiféle. Magyarországon ma nem céltudatos dolog fekete földön bort termelni, a mi pedig a homoki borokat illeti, az egy meglévő dolog. A hegyi borokat kezelni kell a kivitelre, az olcsóbb borokat helyi fogyasztásra. A bortörvény a maga teljességében szigorúan végrehajtja, a borhamisítókat kíméletlenül üldözni fogja. A homoki szőlők borait iparkodni kell értékesíteni, de nem kívánja, hogy azok továbbterjedjenek. Lehetetlennek tartja azt a kívánságot, hogy az aratási szerződésből számúzzék a pálinkát, e nélkül nálunk nem lehet aratót kapni.

Igaz, hogy az állami jóságok keveset jövedelmeznek, de nem is ez a feladatuk. Ezeknek az a feladatuk, hogy olyan kísérleteket végezzenek, a milyenekre a magánbirtok nem képes. A fürdők állami kezelése megkívánja, hogy sok pénzt fektessünk az állami fürdőkbe. Ezt meg kell csinálnunk, mert meg kell teremtenünk az idegenforgalmat Magyarországon. Erre nézve Svájcban tárgyalt igen tekintélyes pénzemberekkel, a kik 12 millióval nagyobb vállalatot szándékoznak létesíteni Magyarországon az idegenforgalom föllendítésére. A kisebb állami fürdőket bérbe szándékozik adni. Reflektál Juriga határozati javaslatára a Morva folyó szabályozása ügyében. Elismeri, hogy a Morva folyó sok embert érdekel és sok embernek a közös folyója. Azt is elismeri, hogy a mi közös, az nehezen és rosszul megy. Pardon, nem a politikára, hanem a magángazdálkodásra értettem. Fontos a Sió, Sajó és Körös folyók szabályozása is.

Magyarországon a folyók legnagyobb része el van hanyagolva. A vidéki városok fejlesztésénél az a vágya, hogy ne csak Budapest legyen miliós lakosú város, hanem vidéken is legyenek ilyen városok és minél nagyobb fogyasztási központok.

A városok fejlesztésénél elsőrendű fontosságú a városok kanalizációja az ugynevezett biológiai rendszerrel, amely a folyókat fertőtleníti. A városok mellett kis farmrendszerű gazdaságokat fog létesíteni, kerti gazdálkodással, amely a házi fogyasztás czikkeit termeszti s egyszerűsmind produktív foglalkozás is.

A múlt évben sok panasz merült fel a mezőgazdasági tudósítók ellen. Most bizonyos reformokat fog életbeléptetni, minden évben fölvéteti a területet és szolgabírói járásokként állítja be a szaktudósítókat, a kik a gazdasági felügyelők útján fogják beadni a jelentéseiket, a ki azokat sürgönyileg közli a minisztériummal. A mezőgazdasági kamarák és a gazdasági szakképviselet kérdésével foglalkozik, az előbbi azonban most még nem lehet megvalósítani. A gazdasági felügyelői állást kívánja fejleszteni és azon lesz, hogy a közigazgatást is telítse gazdasági szaktudással. Reméli, hogy a kamarákat is meg fogják csinálni később, de időszereinek most nem tartja, mert egyelőre a meglévő eszközökkel kell dolgozni. A külföldi szaktudósítók intézményét úgy kontemplálja, hogy egy szakképzett férfit mellé a minisztériumból 2–3 fiatalember küldessék ki, a ki néhány év múlva más szaktudósító mellé kerülne és mire visszatér a központba, teljesen képzett lesz.

Nézetem szerint annak a politikának, amely egy kormány a birtok szempontjából követ, három főszempontot kell szem előtt tartania. Az egyik a nemzeti, a másik a szociális és a harmadik a gazdasági szempont. Mind a három szempont egyaránt fontos és igazán nem tudnám megmondani, hogy ezek közül melyik homályosul el a másik mellett. Én azt az elvet vallom, hogy minden birtoknak meg van a maga létjogosultsága, minden birtoknak megvan a maga feladata és a maga missziója. Egy szempontot kell e tekintetben szem előtt tartani és ez az, hogy különféle birtokkategóriák a lehetőségük arányában legyenek egymással. Magyarország jövője szempontjából a legnagyobb súlyt kell fektetni a középbirtokok egészséges alakulására.

A ki a nép viszonyait ismeri, az tudja azt, hogy egy jó középbirtokos, a ki állandóan birtokán lakik és tisztességgel foglalkozik a néppel, a legjobb gazdasági és szociális vezető lakostársaira nézve.

A parcellázási törvényjavaslatot azért nem terjeszttem elő, mert túl terjedelmesnek tartom és rövidebben anyagi eszközökkel hamarabb létesíthetőnek tartom. Alakulófélben van egy altruista bank, az Országos hitelszövetkezet, a Magyar Földhitelintézet és a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet csoportjából, mely jövedelmet nem kíván. Ez a bank a tisztességes üzletkört egyáltalában nem fogja tangálni, ez csak ott fog beavatkozni, a hol magasabb szempontok ezt megkívánják. A bank birtokparcellázással, vétellel és eladással fog foglalkozni. Én a magam részéről csak akkor tartom az akciót tökéletesnek, ha e mellett meg tudom oldani a mezőgazdasági ingó hitelt is. Az ingóhitel megoldása csak úgy lesz lehetséges, ha a kölcsönvevőt oly kautélakkal vesszük körül, amelyek az ingó hitel megszégésének vagy jogtalan felmondásának büntetési szankcióját is magában foglalja. Meg fog történni, hogy pár magyar birtokos egy párszor be lesz csukva, de rövid időn belül észre fognak térni, ez iskola lesz a többiek részére és állandó előmenetelt fog eredményezni.

Én minden szövetséget a legkétségesebben örömmel támogatok. De ha Magyarországon szövetségekről beszélünk, a legtöbb esetben hitelszövetkezetekre gondolunk. Én a hitelszövetkezeteket szívesen támogatom, de nem a hitelszövetkezetben látom a szövetség legnagyobb előnyét a jövő szempontjából, hanem a produktív szövetségekben, a tenyésztési szövetségekben, a gözeke szövetségekben, a melyek első sorban produkálnak, produktív szempontból működnek. Én most áttérek egy nagyon fontos kérdésre, az u. n. bérleti szövetségekre. Én azt az altruisztikus bankot mint előbb, a városok fejlődésénél, úgy kontempláltam, hogy ha már mindenki földet szerezni nem tud és senki sem tudja a kellő eszközöket sem az illetőnek rendelkezésére bocsátani, hogy földet vehessen, de szakértelmet, hogy földet bérelhessen, rendelkezésére tudunk bocsátani. A városok gazdálkodásának javításán a kanalizációval, öntözési rendszerrel lehetne sokat elérni. Óriási nemzeti vagyon fekszik itt s a nemzeti erőnek a

munkásoknak óriásmértékű foglalkozást tudna biztosítani, ha ily altruisztikus bank alapján bérleteket fogunk csinálni és különféle kisembereknek a város környékén adunk földet bérbe.

Én nagyon liberális ember vagyok, liberálisan gondolkodom és liberálisan cselekszem is, de én tőlem semmi olyan dolgot nem követelhetnek, a mi radikális politika, mert én a radikális földbirtokpolitikát nemzeti veszedelemnek tartom. Minekünk egy kis országban nem lehet lemásolni minden dolgot, a mit más országban csináltak, hanem meg kell csinálni azt, a mi ennek az országnak speciálisan kell. Szociális szempontból a hitbizományok geográfiai fekvése korrekcióra szorul. Én egyszerűen el fogok menni azokhoz a birtokosokhoz, vagy elküldök hozzájuk, hogy kérem, ezt szánálni kell, a földet fel kell szabadítani és helyette szívesen kötök le erdőket. Koncedálom, sajnos, vannak olyan hitbizományok, melyek nemzeti és szociális szempontból nincsenek a helyzet magaslatán. De egyet meg kell engedni, hogy t. i. nem minden hitbizomány, de a legtöbb legalább egy missziót minden esetre teljesít: nemzetgazdasági szempontból a produkeziót rendkívül emelik.

A mi másrészt azt illeti, hogy a *középbirtokot tartom én nemzeti szempontból igen fontosnak*, telepítési akciókból az is kiviláglik, hogy szerintem milyen missziója van a középbirtoknak. En a kötött birtokoknak szaporítását a legritkább esetekben óhajtom. De ezt nem lehet mondani, hogy bizonyos birtoktesteket, főképp ha nemzetiségi vidéken vannak és különösen, ha erdőtalajt foglalnak magukban, a legnagyobb százalékban le ne kössünk. Némelyek kifogásolták, hogy hiányzik a telepítési tétel a törvényjavaslatból. Erre nincs szükség, mert a legközelebb beterjesztendő telepítési törvényjavaslatban nagy haladás van, a középbirtokost is befogadják a telepítendő közé. Ennyiben terjeszti elő most programját, a melyben az vezérelte, hogy a nemzeti vagyont fokozzuk. Ha politikailag ellenfelek is vagyunk, ebben egyetértünk. Így karöltve tudjuk fejleszteni az ipart és a kereskedelmet, a melynek alapja ismét a mezőgazdaság egészséges fejlődése. Kéri a költségvetés elfogadását.

A miniszter okos és talpraesett beszédje minden pártban nagy tetszést aratott és a leplezetten kimondott igazságok nagy hatást keltek és nem volt ugyszólván törvényhozó, a ki őt melegen ne üdvözölte volna. Legelsőnek egyik volt elődje Tallián Béla gratulált

A miniszter tartalmas beszédére gróf Károlyi Mihály f. hó 9-én válaszolt.

„Örömmel hallotta — ugymond — a földművelési miniszternek a többtermelésre vonatkozóan mondott szava t s ezek azt a reményt keltik benne, hogy megnyerheti a minisztert a gazdasági kongresszus ama határozatainak is, a melyek különösen a husértékesítésre és a husnagyvágó fölállítására vonatkoznak. Mert nem elég a többtermelés, ha egyidejűleg nem gondoskodunk a termények megfelelő értékesítéséről. Helyesli a miniszternek a gazdasági szakoktatásról mondott szavait is, de sajnálattal látja, hogy a nők számára fölállítandó háztartási iskolákról nem tett említést. Nem osztja a miniszternek azt a tételét, hogy a mezőgazdasági termelésnél a bruttó-jövedelem a fő. A szólo ezzel ellentétben azt állítja, hogy a fő a netto jövedelem, mert improduktív munka az, a mely nem direkte produktív, nem netto-haszonnal végződik. Az ilyen munka kárbavesztett és nem nevezhető eredményes munkának. Nem az a fontos, hogy mennyi a bevétele a gazdának, hanem az, hogy a bevételben mennyi a tiszta jövedelem. Nagy saj-

nálattal vette tudomásul a miniszternek a gazdasági kamarákról mondott szavait, hogy ezeket a kamarákat ma nem lehet megvalósítani. Nagy szükség van erre a demokratikus intézményre, mert a vidéki gazdasági egyesületek nem szereznek tudomást a kis mezőgazdák bajairól. A mezőgazdasági kamarák szervezése különben semmi terhet sem jelentene az állami költségvetésre nézve.

Nem áll még a miniszternek az a tétel sem, hogy szövetkezeteket csak ott lehet fölállítani, a hol erre megvan a talaj. Ezt előre megállapítani nem lehet. Hiszen ha Károlyi Sándor a szövetkezeti mozgalom propagálása közben azt kutatgatta volna, hol van meg a szövetkezetek fölállítására a talaj és hallgatott volna a Casandra szerű jóslatokra, lehet mondani, hogy ma nálunk se hitelszövetkezetekről, még kevésbé fogyasztási szövetkezetekről nem lehetne beszélni. Az hiszi, hogy a miniszternek a birtokpolitikáról mondott szavait az egész gazdatársadalom örömmel fogadta. Szólo helyesli azt a birtokpolitikát, a mely arra irányul, hogy a hitbizományok a hitbizományos érdekeinek sérelme nélkül az ország periferiáira helyeztesenek át, minek folytán nagy területek szabadulnak föl ott, a hol az ország népének azokra szüksége van, másrészt az áthelyezett hitbizományok nemzeti és kulturmissziót is teljesíthetnek.

A fölszabaduló kötött birtokot azonban ne darabolják csupa apró parcellákra, hanem középbirtokokat is létesítsenek belőlük, mert a csupa apró parcella nem segíti elő a mezőgazdaság fejlődését. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület régóta kívánja az ingóhittel megvalósítását. Mostani kongresszusán is kimondotta, hogy sürgősen kívánja az ingóhittel megvalósítását. Nem osztja a miniszternek azt az állítását, hogy annak a gazdának mindegy, ha felszázalékkal magasabb vagy alacsonyabb kamatot fizet az ingóhittel után. Ez a kérdés igenis nagy szerepet játszik, mert hiszen a gazda drága hitelhez most is hozzájuthat. Állami garanciát kér arra, hogy az ingóhittel olesó is lesz. A költségvetés bizalmi vétumot is jelent Bár a földművelésügyi miniszternek expozéjával nagyon sokban egyetért, mégis kénytelen a költségvetést el nem fogadni, mert nagyon sok választja el attól a politikától, a melyet a kormány folytat.

Az országos gazdakongresszus.

IX. orsz. gazdakongresszus, a melyen körülbelül 800 gazda jelentette be részvételét, szombaton kezdődött a Vigadóban. A kongresszust gróf Károlyi Mihály, az OMGE. elnöke, nyitotta meg, a ki a kongresszus diszelnökeinek és tisztikarának társaságában jelent meg a teremben, a mely 9 órára megtelt a kongresszus tagjaival.

Megjelent a kongresszuson gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter is Kazy József és dr. Bartóky József államtitkárokkal. Hivatalosan képviseltette magát ezenkívül a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium, a pénzügyminiszterium, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium, igazságügyi miniszterium, a magy. Tudományos Akadémia, a magyar gazdatársadalom szervezetei közül pedig a Hangya, a Gazdák Biztosító Szövetkezete, a Magyar Gazdaszövetség, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete, a Vidéki Malomiparosok Országos Egyesülete, a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete, az Erdélyi Gazdasági Egyesület, a Magyar Mérnök- és Építészegyesület, a Magánmérnökök Országos Szövetsége, az Országos Erdészeti Egyesület, továbbá 57 törvényhatósági gazdasági egyesület, 21 gazdakör, számos szövetkezet és kisebb egyéb gazdasági egyesület, mintegy 400 kiküldöttel.

Pontban 9 órakor gróf Károlyi Mihály, a

kongresszus elnöke, hosszabb beszéddel nyitotta meg a nagygyűlést.

Az elnöki és miniszteri megnyitó.

»Tisztelt kongresszus! Az egész művelt világot mindjobban foglalkoztatják a társadalmi problémák, a melyek alapját a gazdasági kérdések képezik. Mindjobban belátják az emberek, ha összetett kézzel a laissez faire, laissez passer kényelmes mottójával boldogulni nem lehet, ugy társadalmi, mint gazdasági kríziseket előrelátással és csakis praeventív módokkal lehet elhárítani.

Egy érdekes jelenséget tapasztalunk napjainkban, t. i. azt, hogy a felhalmozott tőkék mindinkább a mezőgazdaságban keresnek elhelyezést, a hol nagyobb kamatozásokat remélnek, elhelyezést keresnek az argentiniai pampákban, a kanadai, texaszi, délafrikai és egyéb szűzföldekben. A kereslet és kínálat közti hézag így előreláthatólag gyorsan meg fog szűnni és ép ezért kell hogy mi magyarok, a kik Euróópában a második legnagyobb mezőgazdasági exportállam vagyunk, fokozott energiával egész szaktudásunkat latba vetve, áldozatok árán is most fokozzuk termelési képességünket, most, midőn nem késő, hogy még mielőtt a tengerentuli államok versenyével kellene megküzdenünk s mielőtt bekövetkeznék a mezőgazdasági terményeknél is a tulprodukezió, megerősödhessünk és a gazdasági fejlődéssel országunk fejlődését biztosíthassuk.

Előreláthatólag az európai és a tengerentuli államok egyaránt, tekintet nélkül arra, hogy mindinkább a mezőgazdaság fejlesztésére fognak nagyobb súlyt fektetni, mind fokozottabb mértékben fogják mezőgazdasági terményeiket megvédelmezni, hogy ezen cél eléréséig. Ez egyedül elegendő volna arra, hogy mi is védvámjainkat fenntartsuk, nem is beszélve azon speciális viszonyokról Ausztriával, mely egymaga is eléggé indokolja a mezőgazdasági cikkeknek megvédését váموkkal, mert hisz az ipari védvámából származó hasznót nem mi, hanem szomszédunk élvezi.

A közös vámterület ezen reciprocitáson épült fel, s ameddig ebben a viszonyban vagyunk, ebből engednünk nem szabad, s örködnünk kell arra is, hogy az osztrák tarifa-politika olyan irányzatot ne vegyen, mely ezen szellemmel ellenkeznék, azt kijátszva, illuzioriuossá válják azon haszon, melyet a közös vámterület a magyar mezőgazdaság részére biztosítani hivatva van. Ezen tendencia ellen, melyet már többször sajnosan tapasztalunk kellett, eddig is erőlyesen tiltakoztunk s a jövőben is tiltakozni fogunk minden ily illojális eljárás ellen.

De tévedés volna azt hinni, hogy ezen célunkat csupán a termelés fokozásával el lehessen érní, ha egyidejűleg az értékesítés helyes szervezetével nem foglalkozunk és nem foglalkozunk a gazdasági ismeretek terjesztésével.

Nincs nagyobb nehézsége a modern gazdának annál, mint közvetlenül érintkezésbe lépni a fogyasztóval, vagyis megkerülésével annak a sok közvetítőnek, a kik útját állják annak, hogy a termelő terményéért megkapja azon árt, mely mellett haszonnal dolgozhatik és ebben a termelő érdekei találkoznak a fogyasztóéval, a ki ugyanazon okból kénytelen drágán vásárolni, mint a milyen oknál fogva a termelő kénytelen olesóbban eladni. A közvetítő láncolata és a spekuláció játéka a legnagyobb ellenségei mind a termelőnek, mind a fogyasztónak. Ezek ellen az orvosság a termelők és fogyasztók szervezkedése és a börzejáték megrendszabályozása, magtári szövetkezetek, husnagyvágók stb.

A gabona- és husneműeknek központosításával és különösen a husneműeknek a feldolgozásával nagy eredményeket lehet elérni, ezen a téren, feltéve, hogy czélszerűen be van hálózva az egész ország kisebb gyűjtőközpontok által. De mindez tőke és állami támogatás nélkül nem valósítható és itt jön aztán a gazdák h... kielégítésének kérdése, mert hitel n... juthat a szükséges tőkéhez

A LEGJOBB MAUTHNER Ö
cs. és kir. udvari szállító magnag!
BUDAPEST
IV., Kossuth Lajos-u. 4. VII.
Az idej árjegyzék megjelent, me
és bérmentve küldé

A záróülések.

A bizottsági tanácskozások befejezése után a szakosztályi teljes üléseket tartották meg, amelyeken az elnökök és az előadók bemutatták az elfogadott határozati javaslatokat. A szakosztályi teljes ülések végül jegyzőkönyvi közönyt mondtak előadóiknak nagy tanulmányra való előadásaiért.

Délután négy órakor végül a záróülés következett, amelyen a kongresszus *Matta Árpád* indítványára közönyt szavazott *Zselénszki Róbert* gróf elnöknek a tanácskozások mintaszerű vezetéseért.

A gazdatisztek lakomája.

A Magyar Gazdatisztek Orsz. Egyesülete lemondott elnöke, *Bujanovics Sándor* és az új elnökök: *Széchenyi Emil* gróf, *Serbán János*, *Rubinek Gyula* tiszteletére szombaton este lakomát rendezett, amelyen hatvanan vettek részt. A gazdatisztek royalbeli lakomáján az első köszöntőt *Nick Ede* mondotta *Bujanovics Sándor*ra, aki 31 évi eredménydus működés után vált meg a gazdatiszti egyesület elnöki székétől. *Bujanovics Sándor* válaszában az új elnököt, *Széchenyi Emil* gróft ünnepelte, míg *Széchenyi Emil* gróf nagyhatású beszédében *Károlyi Mihály* grófra üritette poharát, akinek egész közéleti munkássága hivatottá teszi arra, hogy a gazdatiszt és birtokos közötti nélkülözhetetlen egyetértést megteremtse.

Károlyi Mihály gróf nagy tetszést aratott beszédében a gazdatiszti szociális hivatást ecsetelte amely nem más, mint a kisemberek körében ma észlelhető elkeseredést a földbirtok ellen eltűntessék s a mezőgazdasági munkásnépet a földbirtokosokkal a közös munka érdekében kibékítsék.

A Magyar Gazdaszövetség közgyűlése.

Ma délután tartotta meg a Magyar Gazdaszövetség évi rendes közgyűlését *Darányi Ignác* elnöklésével a szövetség hivatalos helyiségének tanácstermében. A közgyűlésen megjelentek *Bartóczy József* földmivelésügyi államtitkár, *Dessewffy Aurél* gróf, *Zichy Tivadar* gróf, *György Endre*, *Osztrólczy Miklós*, *Rodiczky Jenő*, *Bolla Mihály*, *Darányi Béla*, *Forster Béla*, *Koritsánszky János*, *Jeszenszky Miklós* és még többen a szövetség vezetői.

Darányi Ignác melegen üdvözli a megjelenteket. A jegyzőkönyv vezetésére *Schandl Károly* dr. a hitelesítésre pedig *dr. Rodiczky Jenő* és *Reusz Henrik*et küldi ki. Megemlékszik a minap lefolyt IX. országos gazdakongresszusról és sok szerencsét kíván az OMGE-nek a határozatok végrehajtásához. *Löherer Andor* szerint a kongresszus két határozata, nevezetesen azok, melyeket a *crédit agricole* és a gabona értékesítő szövetkezetek szervezése ügyében fogadtak el, alig szolgálják a szövetkezetek tagjainak érdekét. A két határozat a Magyar Gazdaszövetség belügyeibe egy illetéktelen beavatkozás. Kéri az elnök megfelelő intézkedését.

Darányi Ignác megnyugtató fölvilágosításai után *Bernát István* igazgató a szövetség 1910. évi működését ismertette. Rámutat a jelentésben arra, hogy az agrárellenes körök igazgatásai a gazdatársadalom öntudatát is felébresztették s ennek tulajdonítható, hogy nemcsak a politikai pártok körében hódított nagyobb tért az a felfogás, hogy a magyar föld ügye nem egy párt ügye, hanem a szövetséghez is nagyobb számmal csatlakoztak különösen a falusi gazdák, s nagyobb számmal alakultak kötelékében a falusi szervezetek. A szövetség 352 taggal gyarapodott. Ezek nagyrésze testületek, tagjait tekintve mintegy 15 ezer földmivelő csatlakozott tehát az utóbbi év alatt a Magyar Gazdaszövetséghez, mely majd 3000 falusi testületével mintegy harmadfélszáz ezer földmives gazdát soroz kötelékébe. A szövetség élénk és eddigelé sikeres agitációt fejtett ki az agrárvámpolitika épségben tartásáért, melyben mintegy 1000 falusi gazdakör s szövetkezet állt a háta mögött a kormányhoz intézett sürgönyökkel és feliratok-

kal. Sikeres akciót folytatott az új perrendtartási törvénynek a falusi megrendelőkre vonatkozó rendelkezéseit illetőleg is, míg a hamesead behozatalát ebben az évben a tapasztalt ellenkezés folytán nem sürgette, holott az Ausztriában közzétett törvényjavaslat is e nyomon jár. Vámpolitikai küzdelme jó félévig tartott, kezdődött a nyiregyházai nagygyűléssel, mely az argentiniai husbehozatal, a szerb állatbehozatal, a balkáni husbehozatali kontingens fölemelése s a határmenti állatcsempészet ellen erélyes határozatot hozott s ezzel folytatta sajtóban, röpiratokban, gyűléseken azt a nagyarányú agitációt, melynek egyes részletei voltak az agráriusoknak föllépése a főváros husrágasági anketjén, a többi drágasági anketeken s csatlakozás a németországi és ausztriai gazdáknak az agrárellenes irányzattal szemben megindított mozgalmához. A szerb kereskedelmi szerződés parlamenti vitája eléggé felszínre hozta azokat a meggyőzhetetlen érveket, amelyekkel a szövetségnek sikerült a mezőgazdasági vámvédelem csoportosítása elleni kísérleteket visszaverni. Közreműködött emellett a szövetség a magyar állattenyésztés fejlesztésére megindított mozgalomban, mely részleges sikerrel is végződött, a mennyiben a magyar kormány 2 millió koronával felemelte az állattenyésztésre szánt állami kiadásokat, bár az osztrák kormány 6 millió koronát szánt évente az osztrák állattenyésztés támogatására. Az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának a meghosszabbításánál kifejtette a falusi érdekelttség követelményeit a mezőgazdasági hitel fejlesztése tekintetében. A szövetség által propagált földbérlő szövetkezetek segítése teret talál az új agrárbank üzletkörében. Az illetéktörvény reformja keretében el akarja töröltetni a 12 holdon aluli birtokok örökösödési illetékét és sürgeti az uszatorvény szigorítását. Mindkét irányban akciót is indított már. Nagyjelentőségű a szövetségnek birtokpolitikai akciója is, mely szerint az Amerikából visszavándorlóknak földet közvetít s széles körű propagandát fejt ki Amerikában is a visszavándorlás érdekében. Ezzel az akcióval kapcsolatos a földbérlő szövetkezetek szervezése s a parcellázások közvetítése is. A szövetkezeti mozgalom terén az elmúlt évben is tevékenyen közreműködött a szövetség; kidolgozta a legelő szövetkezetek tervét s jelentős lépéseket tett a katonák mezőgazdasági és szövetkezeti oktatása érdekében. A téli hónapokban mintegy 150 faluban rendezett előadást és gyűlést a falusi nép felvilágosítása és szervezése érdekében. Nyiregyházán tartott nagygyűlésére pedig majd négy ezer kiküldöttet toborzott össze. Jogvédő irodája sok falusi embert mentett meg a károsodástól egy évi működése alatt. Naptárai legkedveltebbek a falusi nép körében, mely lapjait a hetenként kétszer megjelenő »Szövetkezés«-t s a »Magyar Gazdák Szemléje«-t, továbbá a lefolyt évben is nagyobb számmal közreadott füzetes kiadványait szeretettel olvassa. Folyamatban van a szövetség akciója a tanyai központok szervezése és a közép-birtokososztály helyzetének javítása érdekében.

A jelentésért a közgyűlés közönyt szavazott, mire *Schandl Károly* dr. bemutatta a zárszámadásokat és az 1911. évi költségvetést. Az igazgatóválasztmányba új tagoknak: *Bethlen István* gróf, *György Endre*, *Kada Elek*, *Kazy József*, *Koritsánszky János*, *Pálffy Béla* gróf, *Paizs Gyula* és *Sebes Dénes* választottak meg.

Az alapító tagok közé *Kecskemét városát*, a *Pesti Hazai Első Takarékpénztárt* és *Fesztéich Pál* gróft vették fel. Végül a Magyar Gazdaszövetség június 21-én *Kecskeméten* tartandó nagygyűlésére hívta fel *Darányi Ignác* a megjelentek figyelmét. A rendezés nagyarányú munkálataért köszönetet mond *Kecskemét városának*, a *Kecskeméti Gazdasági Egyesület* megjelenéséért *Koritsánszky János*nak és *Meskó Pálnak* a szövetség ügybuzgó titkárának.

A szőlősgazdák közgyűlése.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete szerdán délelőtt tartotta meg évi rendes közgyűlését a Köztelek nagytermében, a tagok élénk részvétele mellett. A földmivelésügyi kormányt *Lónyay Ferencz* miniszteri tanácsos képviselte. *Gróf Zselénszki Róbert* elfoglalva az elnöki széket, hosszabb beszédet mondott, mely a szőlészeti és borászat összes időszerű kérdését felölelte. Köszönettel adózik *Darányi Ignác* miniszteriségének, mely egy jó bortörvénnyel vitte előbbre a magyar szőlészeti ügyét és ezzel kapcsolatban elismeréssel emlékezik meg *gróf Serényi Béla* képviselőházi beszédéről, melyben azt is kifejtette, hogy a bortörvényt a maga egészében szigorúan szándékozik végrehajtani. Cognachamisítási törvényt már régen követelt szőlő. Kérését megismétli és a szőlősgazdák háláját helyezi kilátásba, ha a földmivelésügyi miniszter a cognachamisítást ép úgy megbénítja, mint tett elődje a borhamisítással. A közgyűlés formáságainak elintézése után *dr. Lónyay Ferencz* min. tanácsos hálás köszönetet mond azon elismerő szavakért, a melyekkel *gróf Zselénszki* földmivelésügyi miniszter szőlészeti és borászati programját méltatta. A miniszter üdvözlését átadva, a szőlősgazdák támogatását kéri a jövőre is.

Czeiner Nándor indítványára az igazgatóválasztmányba *Koppély Géza*t, a számvizsgáló-bizottságba pedig *Eörssy Ferencz*et, *Kredits Ödönt*, *Sólyom Albert*et, *Szilárd Gyulát* és *Teleki Andort* választották meg. *Koppély Géza* megköszöni a bizalmat, mire *Drucker Jenő* kir. tanácsos, igazgató bemutatja az igazgatóválasztmány jelentését az 1910. évi működésről, a számvizsgáló-bizottság jelentését az 1910. évi zárszámadásokról és a vagyonmérlegről. 1911. évi költségelőirányzat megállapítására 30 napon belül rendkívüli közgyűlést hívnak össze.

Dr. Molnár István írásban indítványt nyújtott be egy borászati középiskola ügyében. Az indítványhoz *Koricsánszky János*, *Hammersberg Jenő*, *Koppély Géza* és *Drucker Jenő* szólottak hozzá. Az indítványt elvben elfogadták azzal, hogy egyelőre sürgős fölterjesztést intéznek a földmivelésügyi miniszterhez, hogy a gazdasági közoktatási tanácsban a szőlősgazdák is részt vegyenek.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek első sorozata folyó évi
július hó 12-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

 Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tavaszi szántásokra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY, Budapest, V., Váci-ut 89.

A IX. gazdakongresszusra benyújtott határozati javaslatok.

I. Közigazgatási és szakoktatásügyi szakosztály.

1. A gazdasági kvalifikáció érvényesülése a közigazgatásban.

Előadó: *Buday Barna.*

A kongresszus szükségesnek tartja, hogy a mezőgazdasági szakképzettség egy a központi közigazgatásban, mint a helyi közigazgatás szervezéseiben megfelelően érvényesüljön.

1. Evégből felkéri a minisztériumokat, hogy a központi közigazgatás magasabb fokozataiban a mezőgazdasági kvalifikációt szerzett tisztviselőknek a mezőgazdasági érdekek jelentőségéhez méltó helyet biztosítsanak.

2. Felkéri a kormányt az 1883. évi I. törvény-cikk novelláris kiegészítésére oly irányban, hogy mindazon törvényhatósági és r. t. városokban, melyek nagyobb mezőgazdasági birtokkal rendelkeznek, csakis szakképzett gazdák választhatók tanácsnokul.

3. A törvényhatóságok tisztviselői státusában az összes mezőgazdasági ügyek referálására és a közgazdasági bizottság állandó előadójává szakképzett gazda alkalmazandó, mely célból a kongresszus a m. kir. gazdasági felügyelőségeknek a megyei törvényhatóságokba való beolvasztását javasolja.

4. Szükségesnek tartja a kongresszus, hogy minden olyan járásban, ahol a nép túlnyomólag földműveléssel foglalkozik, a főszolgabírósághoz egy gazdaságilag is szakképzett közigazgatási tisztviselő osztassék be a községi birtokkezeléssel és a mezőgazdasági törvények végrehajtásával kapcsolatos közigazgatási munkakör ellátására.

2. Az érdekképviselés.

Előadó: *Szilassy Zoltán.*

I.

A IX. Országos Gazdakongresszus a mezőgazdasági érdekképviselés törvényes rendezését eldázhatatlanul sürgősnek mondja ki és felkéri a kormányt, hogy a mezőgazdasági érdekképviselés szervezését a GEOSz. 1909. április 25-én megtartott nagygyűlésén hozott határozat értelmében törvényhozási úton alkossa meg. A hivatkozott GEOSz. nagygyűlés határozatai értelmében az érdekképviselés szervezésére a következő elvek megvalósítását tartja szükségesnek:

1. A földművelési kamarák törvényhatóságokként állítsanak fel. Oly törvényhatóságok, melyek az anyagi eszközök elégtelensége vagy egyéb okokból erre nem alkalmasak, a földművelésügyi miniszter által csoportosítsanak, illetve más törvényhatóságokkal egyesítsenek. Ily csoportosításnál a törvényhatósági gazdasági egyesületek kívánásukra a kamarai teendők végrehajtásával megbízhatók.

2. A kamara kényszertársulás útján létesüljön és az önmegadóztatás jogával ruháztassék fel.

3. A kamarai illeték rendszerint a kataszteri tiszta jövedelem $\frac{1}{2}\%$ -át meg nem haladhatja. Rendkívüli szükségletek esetére ezen illeték az országos kamara meghallgatásával és a földművelésügyi miniszter hozzájárulásával átmenetileg még $\frac{1}{4}\%$ -kal emelhető. A haszonbérlok és gazdasági tisztviselőknél a jövedelemanó 1% -a képezi a kamarai illetéket. Az öt holdon aluli birtokok kamarai illetéket nem fizetnek.

4. A szavazati jog a kamarai illetéket fizető földbirtokosnál az érdekeltség aránya szerint gyakorlandó, miért is meg kell határozni a kataszteri holdak alapján az érdekeltség azon legkisebb fokát, a mely egy szavazatra jogosít. Az érdekeltség ezen legkisebb fokát első ízben a földművelésügyi miniszter, később pedig a kamara állapítja meg. Ezen legkisebb foknál kevesebbel érdekeltek megfelelő csoportokba összeállhattak és megbízottjuk által annyi szavazatot gyakorol-

hatnak, a hány szavazategység foglaltatik a reájuk eső hozzájárulási arányban. Megbízott csakis a kamarai illetéket fizető földbirtokosok sorából választható.

Az esetre, ha a legkisebb foknál kevesebbet érdekeltek önként nem csoportosulnak, a községi előjáróság által a fentebbi módon képviseltetnek. A választókerület összes szavazatainak felénél több szavazatot egy érdekelt sem gyakorolhat. Haszonbérlok és gazdasági tisztviselők egy szavazatnál többet nem gyakorolhatnak.

Kamarai beltagul a földbirtokosok sorából oly földbirtok tulajdonosai, haszonélvezői, javadalmasai választhatók csak, a kiknek földbirtoka megüti az érdekeltség legkisebb fokát.

5. A kamarák állandó állami hozzájárulásban részesítendők. A mennyiben a kamara hatósági teendőkkel vagy oly intézmények fenntartásával bizatnék meg, a melyekről eddig az állam gondoskodott, vagy gondoskodni feladata volna, ezen célra még külön állami hozzájárulásban részesüljön.

6. A kamara támogatására az állami szakközegek közreműködése biztosítsassék.

7. A törvényhatósági gazdasági egyesületek kívánásukra a kamarával szerves kapcsolatba hozandók, a mennyiben azonban a kamara megalkulásával a törvényhatósági gazdasági egyesületek a kamarába beolvadni óhajtanak, erre mód adassék.

8. A kamarák feljogosítandók alsóbbfokú érdekképviselési szerveik fokozatos kiépítésére, míg a közigazgatással kapcsolatos szervek létesítésénél a kamarák közreműködése biztosítsassék.

9. Az országos kamarát alkotják $\frac{3}{4}$ részben a vidéki kamarák, $\frac{1}{4}$ részben pedig az országos gazdatestületek kiküldöttjei. A földművelésügyi miniszter köteles legyen minden általa készített törvényjavaslat benyújtása, vagy törvényerejű rendelet kibocsátása előtt az országos kamara véleményét kikérni.

II.

Kimondja egyúttal a kongresszus, hogy a gazdasági egyesületek állami támogatására nézve szükségesnek tartja a földművelésügyi miniszter nyilvánosságra jutott azon helyes tervének mielőbbi megvalósítását, hogy a gazdasági egyesületek adminisztratív költségei az állami költségvetésben legalább tíz évre előre megállapított összegben biztosítsanak, hogy így a gazdasági egyesületek a reájuk háruló érdekképviselési feladataiknak akadály nélkül eleget tehessenek.

3. A felsőfokú gazdasági szakoktatás és a mezőgazdasági egyetem.

Előadó: *Károly Rezső.*

A budapesti 1911. évi IX. Gazdakongresszus áthatva annak szükségétől, hogy a gazdasági felsőbb szakképzésre és a szaktudományok egységes fejlesztésére a székesfővárosban az egyetemi szakosztályok jelegével és jogaival ellátott gazdasági felsőbb iskola létesítsék, az erre vonatkozó korábbi határozatokat fenntartja.

Minthogy a fővárosban létesítendő egyetemi jellegű modern gazdasági felsőbb iskolához a különböző szakokat képviselő és művelő intézetek szükségesek, ezek egy része pedig a fővárosban máris létezik, másik részüknek a fővárosban létesítése pedig a magyar mezőgazdaság érdekében fekszik, a gazdakongresszus szükségesnek találja, hogy a fővárosban létesítendő vagy oda áthelyezendő intézetek a gazdasági felsőbb iskola céljainak és rendeltetéseinek megfelelő elhelyezést nyerjenek.

Az 1911. évi IX. gazdakongresszus felkéri a m. kir. földművelésügyi miniszter urat, hogy az előző pontokban foglaltak figyelembevételével a gazdasági egyetem létesítése érdekében a megfelelő elhatározó intézkedéseket menteni sziveskedjék.

4. A földmivesiskolák reformja.

Előadó: *Szabó István.*

Mondja ki a kongresszus, hogy

1. A földmivesiskolák mai szervezetét a kisgazdák és a gazdasági altisztek együttes képzésére alkalmatlannak tartja.

2. Olyan földmivesiskolák szervezendők, melyek a kisgazdaközönség széles rétegeihez jobban hozzáférközzenek s melyekben kizárólag kisgazdák túlnyomólag gyakorlati alapon nyerjenek kiképzést. Az iskolák tangazdasága egyszerű, de feltétlenül jövedelmező, üzeme könnyen áttekinthető legyen. A kiképzést az eddiginél rövidebb ideig tartó és olyan évszakban rendezett tanfolyamok végezzék, melyek nem fosztják meg a kisgazda birtokát a gyakran nélkülözhetlen munkáskéztől.

E célra az ez időszert fennálló földmivesiskolák nagyobb része szervezendő át.

3. Kisebb középbirtok kezelőinek kiképzése céljából olyan középfokú gazdasági iskolák szervezését tartja szükségesnek, a melyekben az ilyen birtokok kezeléséhez megkívántató elméleti és gyakorlati gazdasági, nemkülönben a szükséges általános ismeretek is megszerezhetők.

E célra a jelenleg fennálló földmivesiskolák kisebb része szervezendő át.

5. A gazdasági népoktatás.

Előadó: *Buday Barna.*

Mondja ki a kongresszus, hogy:

1. A falusi nép községenkénti rendszeres gazdasági oktatása céljából szükségesnek tartja, hogy az elemi oktatással kapcsolatos ismétlőiskolák gazdasági iskolákká szerveztessenek át, mint azt Apponyi Albert gróf, volt vallás- és közoktatásügyi miniszternek a gazdasági népoktatásról szóló törvényjavaslata tervezete. Felkéri tehát a kormányt, hogy a gazdasági népoktatás községenkénti szervezéséről mielőbb törvényjavaslatot terjesztzen a parlament elé.

2. Kívánatosnak tartja a kongresszus, hogy a mai ismétlő iskolák helyett önálló gazdasági iskolák létesítése vállják kötelezővé mindazon községekben, ahol az ismétlőkötelesek száma meghaladja a 120-at és a szükséges anyagi feltételek megvannak.

3. Azon járásokban, ahol a mezőgazdasági kultúra szempontjából kívánatos, létesítsék legalább egy önálló gazdasági iskola, az ennek kapcsán szervezendő gazdasági továbbképző tanfolyam pedig adjon módot arra, hogy a kisbirtokosok fiai otthonukhoz közel megfelelő gyakorlati oktatást nyerjenek.

4. Mindenütt ott, ahol a tangazdasággal támogatott önálló gazdasági iskolák előfeltételei hiányoznak, de az ismétlő tanköteles fiúk száma meghaladja a 60-at, a létesítendő gazdasági népoktatás valamelyik e célra megfelelő kisbirtokos gazdaságával kell kapcsolatba hozni. Az e célra kismélt kisbirtok paraszt mintagazdasággá alakítandó át s e végből a gazdasági felszerelések kellő kiegészítésére a birtokos bizonyos költséget kapjon, melylyel szemben az illető gazda birtokának egy kisebb részét az iskolakert céljaira engedí át.

5. Több község is egyesülhessen egy-egy ilyen iskola felállítására s a költségeket a tanulók létszámának arányában fedezzék. Az ilyen iskolának külön szaktanítója legyen.

6. Az önálló jellegű gazdasági iskolák felügyelete a gazdasági szaktanár hatáskörébe tartozzék, nagyobb területre kiterjedő hatáskörre pedig gazdasági népoktatási szaktanfelügyelőség szerveztessék. A tantervre nézve az illető gazdasági egyesületeknek, illetve mezőgazdasági kamaráknak véleményezői jog biztosítsassék.

6. A téli gazdasági tanfolyamok és a népies gazdasági előadások rendszeres szervezése.

Előadó: *Dr. Éber Ernő.*

1. Mondja ki a kongresszus, hogy felkéri a földművelésügyi minisztert, hogy a gazdaság egyec-

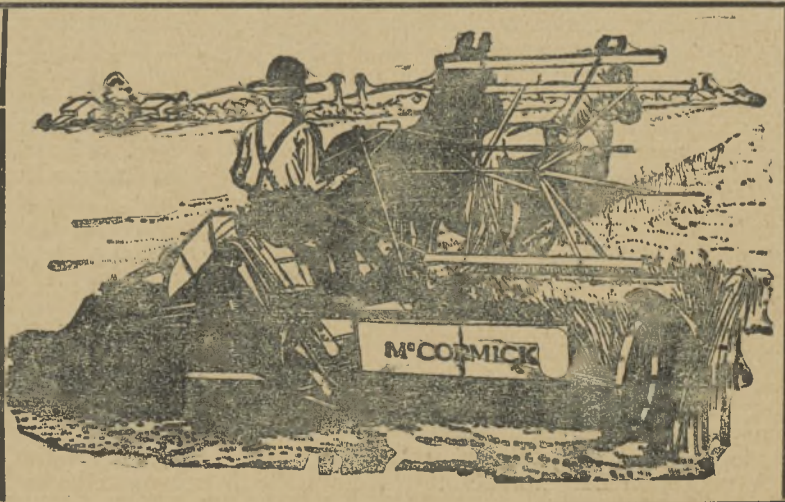
Eredeti amerikai

fűkaszaló, marokrakó és kévekötő-aratógépek

„legjobbak a világon“.

Jutányosan kaphatók a

Mc Cormick Harvesting Machine Company-nál
Budapest, V. ker., Váci-ut 98. sz.

amely annak forgalomba bocsátója vagy annak megbízója által pedig nemesítéssel vagy keresztezés útján létesített. Valamennyi olyan növényfajta vetőmagja, amelynek fajtáját nem a forgalomba bocsátó vagy annak megbízója létesítette, «utántermelt» néven jelzendő és kitüntetendő, hogy az eredeti vetőmag hányadik évi utántermeléséből származik.

A törvény ezen intézkedésének hathatós foganatosítására 500—1000 korona pénzbírság és visszaesés esetén elzárásra vonatkozó büntető határozat volna a törvénybe felveendő.

3. A kiscgazdák termésének fokozása érdekében kívánatos, hogy a földmívelésügyi kormány által évenként eszközölt vetőmagkiosztások egyúttal vetőmagtisztítógépek kiosztásával és a vetőmagtermelésre vonatkozó utmutatással kapcsolatosan történjék.

4. Ugyancsak ezen célból kívánatos, hogy más szövetségek keretében vagy önállóan a kiscgazdák körében vetőmagtermelő egyesületek létesítenek, mire vonatkozólag alapszabálytervezettel kapcsolatban felhívandók a vidéki gazdasági egyesületek, gazdasági szaktanárok és téli gazdasági tanfolyamok vezetőinek figyelme.

5. Szükségesnek tartja a kongresszus, hogy a vetőmagtermelés és növény-nemesítés fejlesztése érdekében időszakonként díjazással egybekötött vetőmagkiállítások és -versenyek rendeztessenek.

5. A vetőmagtermelés és növény-nemesítés.

Előadó: *Székács Elemér, jászágfelügyelő.*

Mondja ki a kongresszus, hogy:

1. A szervezés alatt álló orsz. m. kir. növény-nemesítő intézet mielőbbi teljes kifejlesztését mezőgazdasági termelésünk elsőrendű érdekének tartja. Nélkülözhetetlenül szükséges, hogy ezen intézet minél rövidebb időn belül elegendő személyzettel és költségadományokkal láttassék el, hogy így a gyakorlati gazdáknak a növény-nemesítés munkájában kellő támogatást szolgáltatthasson.

Kérje föl a kongresszus végrehajtóbizottsága a m. kir. földmívelésügyi minisztert e tárgyban sürgős intézkedésre.

2. Hogy a termelő gazdák teljes biztosítékot nyerjenek, hogy a »nemesített« néven ajánlott vetőmag valóban szakszerű nemesítés eredménye, másrészt a fáradságos munkát végző növény-nemesítők illetéktelen verseny elleni védelme érdekében feltétlenül szükséges egy állami nyilvános jellegű *országos vetőmagtörzskönyv* létesítése.

E törzskönyv az orsz. m. kir. növény-nemesítő intézet által vezetett. A törzskönyvezésre jelentkező nemesítő gazdák fajtáinak törzskönyvezése a vetéseknek a jelentkező gazdaságában teljesített felülbírása és a növény-nemesítő intézet magtermelő telepén évről-évre végzett fajazonossági vetések alapján történjék.

A törzskönyvben csak pedig nemesítéssel létesített fajták vagy ilyenek keresztezéséből származó növényfajták legyenek felvehetőek és megfelelő törvényhozási intézkedéssel biztosítandó az, hogy »eredeti nemesített« jelzéssel csak az államilag törzskönyvezett növényfajták vetőmagja legyen forgalomba hozható.

Kérje fel a kongresszus végrehajtóbizottsága a m. kir. földmívelésügyi minisztert, hogy az orsz. m. kir. növény-nemesítő intézet által vetőmagtörzskönyv létesítésére egy tervezetet dolgoztasson ki és ennek alapján azt rövid idő alatt léptesse életbe.

6. A sörárpatermesztésnek fejlesztése gazdasági uton.

Előadó: *Éber Ernő dr.* a Sopronmegyei Gazdasági Egyesület titkára.

Tekintettel arra, hogy hazánkban a legnagyobb sörárpafogyasztó-piac, Németország felé irányuló sörárpakivitele a 4 koronás vámtól felettébb meg van nehezítve, úgy csak kiválóan jó minőségű árpák találhatók ott előnyös elhelyezésre és tekintettel arra, hogy Bajorországban a sörárpatermesztés emelése érdekében ma már több árpatermesztőszövetség és több száz községi árpatermesztő egyesület működik azzal a nem leplezett céllal, hogy a magyar és osztrák árpát kiszorítsák: a kongresszus szükségesnek tartja, hogy:

A magyar sörárpa termesztés kvalitív fejlesztése érdekében a gazdasági uton a földmívelésügyi kormány támogatásával a cél elérésére szolgáló intézkedéseket megtegye és intézményeket megalkossa.

Evégből

1. Amennyiben még nem történt volna meg, az orsz. növénytermesztési kísérleti állomás közreműködésével megállapítandó az egyes árpatermesztő vidékek szerint az az árpafajta, amely ott leginkább megfelelő;

2. addig, amíg az árpatermesztés fejlesztése érdekében külön gazdasági szervezetek létesülnek, a földmívelésügyi miniszter nyújtson jelentékeny támogatást a gazdasági egyesületek útján a jó árpavetőmag beszerzésénél, még pedig mindig csak az ott elismert legjobb fajta beszerzésénél;

3. a bajorországi példa szerint árpatermesztő vidékeinken községi árpatermesztő-egyesületeket és az egész vármegyét vagy több vármegyét összefoglaló sörárpatermesztőszövetségek létesítendők, amelyek az állam támogatásával, az orsz. növénytermesztési kísérleti állomás és m. kir. magtenyésztő intézet közreműködésével mindazon eszközöket alkalmaznák az árpatermesztés fejlesztésére és az árpatermesztés értékesítésére, amelyek a célzott szolgálhatják;

4. a sörárpatermesztő-vidékek gazdasági egyesületei felszólítandók ilyen intézmények létesítésére, a földmívelésügyi kormány pedig felkérendő azok támogatására.

7. A védekezés országos szervezése a mezőgazdasági kártékony állatok ellen.

Előadó: *Jablonovoski József*, a m. kir. rovar-tani állomás vezetője.

Tekintettel arra, hogy a termésnek gazdasági eszközökkel való fokozásának megvan a maga természetes hatása, amelyen túl a gazdasági haszon, tehát a remélt nagyobb jövedelem nem fokozható,

tekintettel arra, hogy az országnak tágabb értelemben vett mezőgazdasága a különféle kártékony állatoktól évenként a szó szoros értelmében véve sok száz millió koronányi közvetlen kárt szenved,

tekintettel arra, hogy ez a szenvedett kár természetes okokból annál nagyobb mértékben fog még egyre fokozódni, mennél nagyobb mértékben terjed és emelkedik a belterjes gazdálkodás,

tekintettel arra, hogy e veszendőbe menő sok milliányi jövedelemnek megmentése egyúttal biztosítása a belterjesebb miveltésből remélt nagyobb haszonnak;

tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági kártékony állatokkal szemben folytatandó küzdelem csak akkor lehet eredményes, ha az egyöntetű rendszeres és célzatos, ha benne vállalt rész vesz az ország összes gazdaközönsége,

tekintettel végül arra, hogy a kártékony állatok ellen való kötelező védekezés tárgyában kiadott vagy a jövőben kiadandó kormányhatósági rendelkezéseknek csak akkor lehet eredményük, ha ezeket az együttes munkára szervezkedett gazdák egyeteme saját társadalmi tekintélyével nemcsak erkölcsileg támogatja, hanem munkálkodásra alkalmas szervezetnél fogva végre is hajtja, a kongresszus kimondja, hogy:

1. A mezőgazdaságra kártékony állatok ellen való védekezés olyan országos és immár elodázhatatlan gazdasági közszükség, hogy annak mennél előbb való rendezése elsőrendű feladat, amelynek megoldásában részt kell vennie mind az államhatalomnak, mind a gazdasági uton; mert míg az államhatalom az ezen munkára szervezkedő gazdasági uton egyrészt életre kelteni és munkájában támogatni fogja, másrészt legnagyobb hatalmánál és büntető jogánál fogva biztosítani fogja, hogy e védekező munkában minden gazda köteles legyen résztvenni: addig a gazdasági uton végre kell hajtania a védekezés munkáját.

Ehez képest, hogy a gazdasági uton érdekörönként (városokként és községeként) s ezeken belül egyes határterületek szerint) való szervezkedése akár szervezeti szabályzat alkotásával, akár egyébként, mennél előbb megkezdődjék:

A kongresszus felkérendőnek tartja a m. királyi földmívelésügyi minisztert, hogy dolgoztasson ki az arra illetékes szakintézettel olyan tájékoztató ismertetést, amely egyrészt a szervezkedés, másrészt a védekezés mikéntjét gyakorlati szempontok szerint ismertetni fogja, hogy azután azok alapján a szervezkedés meg is történhessék.

Hogy pedig a kártékony állatok ellen megindítandó küzdelemmel az ország minden egyes gazdája teljesen tisztában legyen és ne csak értse annak lényegét és fontosságát, hanem át is legyen hatva a cselekvés munkájának szükségességétől:

Felkérendőnek tartja a kongresszus úgy a földmívelésügyi minisztert, mint az összes Vármegyei Gazdasági Egyesületeket és a különféle nevű Gazdasági Köröket, hogy a már megszokott téli előadásokon az összes köz- és szakoktatási intézmények, továbbá az összes közigazgatási hatóságok pedig a nekik rendelkezésre kinálkozó alkalmak felhasználásával a gazdaközönségnek az itt

fejtetett célból való szervezkedése érdekében ismertessék mennél terjedelmesebb mértékben a közös védekezés szükségességét, hogy ezuton is értse meg minden gazda, kis és nagy egyaránt, hogy a közös védekezésben, saját anyagi érdekében azért kell részt vennie, mert a szenvedhető mezőgazdasági károk és veszteségek ellen az egyesnek csak a jól és helyesen szervezett közös védekezés nyújthat biztos védelmet és mert ez a szervezett közös és együttes védekezés teszi lehetővé, hogy az államhatalomtól közkötelezőnek elrendelt védekezések lesznek biztosan és eredményesen végrehajthatók.

8. A védekezés gombakárok ellen.

Előadó: *Elek Ernő.*

Tekintettel arra, hogy a gombakárok ellen való védekezés terén mezőgazdáinknak egyetlen tanácsadó-intézménye a m. kir. növény-élet- és kórtani állomás; tekintettel arra is, hogy ez intézmény sem helyzeténél (az ország nyugati szélében fekszik), sem elégtelen személyzeténél fogva nem képes oly mértékben szolgálni a gazdák érdekeit, amennyire az szükséges és megkívánható volna, az Orsz. gazdakongresszus szükségesnek mondja ki, hogy

a növény-élet- és kórtani állomás az ország szívébe, az összes vasutvonalak összefutó pontjába, Budapestre helyeztessék át; személyzete és költségadománya e szükséghez mérten, de legalább is oly arányokban gyarapíttassék, hogy az intézetnek módjában álljon a növényzet egészségi állapotát az ország egész területén állandóan figyelemmel kísérni s a jelentkező bajokra az érdekeltek figyelmét felhívni, szükség esetén a védekezés módra ne csak tanácsokat adni, hanem a védekezést irányítani, vezetni. E javaslat megvalósítása érdekében szükséges intézkedések mielőbbi megtételére a kongresszus a földmívelésügyi minisztert felkéri.

V. Mezőgazdasági ipari és üzemi szakosztály.

1. A sörgyártás mint mezőgazdasági iparág.

Előadó: *Szilágyi Gyula dr.*

Mondja ki az IX. országos gazdakongresszus, hogy:

1. Magyarország söriparának fejlesztése elsőrendű mezőgazdasági érdek.

2. Söriparunk fejlődésének legfőbb akadályát a jelenlegi söradórendszer képezi, a mely megakadályozza a kis- és középsörgyárak versenyképességét.

Tekintettel arra, hogy a sör csekély alkoholtartalma mellett jelentékeny mennyiségű táplálóanyagot tartalmaz: a néptáplálkozás szempontjából is indokolt, hogy a sörben lévő szesztartalom ne legyen nagyobb adóval megterhelve, mint a mindenkori szeszadótétel.

3. A 2.5 térfogat-százalék alkoholtartalom aluli sör adómentes legyen.

4. Miután pénzügyi kormányunk folyton hangoztatja, hogy a jelenlegi söradórendszer a söripar fejlődését gátolja, kérje fel a kongresszus a pénzügyi kormányt, hogy a fejlődés legfőbb akadályát elhárítsa!

5. A söripar fejlődésénél legfőbb mezőgazdasági érdek, hogy a kisebbüzemi sörgyárak elterjedése lehetővé váljék.

6. Kérje fel a kongresszus a földmívelésügyi minisztert, hogy e nagyjelentőségű mezőgazdasági kérdés tanulmányozására tegye meg a megfelelő lépéseket.

2. A burgonyaszárítás gazdasági és higiéniai jelentősége.

Előadó: *Szilágyi Gyula dr.*

Mondja ki a IX. országos gazdakongresszus, hogy:

1. A burgonyatermesztés nagyobb méretű elterjedése a mezőgazdaság intenzív fejlődésének egyik fontos tényezője, a melynek megvalósítása a burgonyaszárítás által elérhető.

2. A burgonyaszárítás elterjedése a néptáplálkozás szempontjából és az állattakarmányozás egyenletesebb elosztása miatt nagy gazdasági és higiéniai előnyt nyújt.

3. Szükségesnek tartja a kongresszus, hogy a Németországban néhány év alatt oly nagy jelentőségre szert tett új mezőgazdasági iparágat meghonosítsuk, a mi által a burgonyánál fellépő 10%-os légzési veszteség, de a burgonyabetegségek folytán e veszteséget jóval túlhaladó károsodás elkerülhető.

4. Nagy közgazdasági jelentősége van a burgonyaszárításnak tultermelés esetén, a midőn a gazda kénytelen burgonyáját elpazarolni, hogy azt a pusztulástól megmentse.

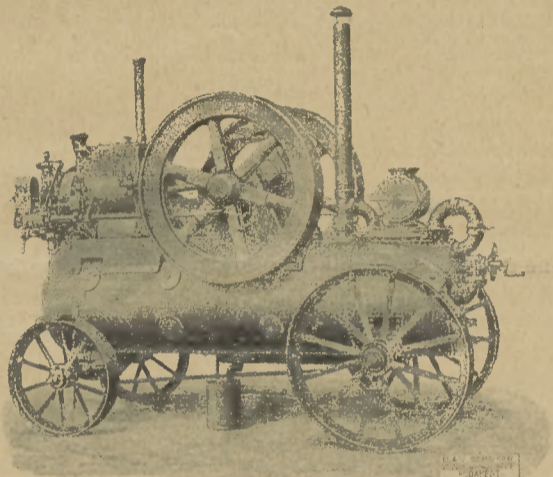
Ujdonság! **Ujdonság!**
Legujabb szerkezetű cséplőkészlet.

Szabadalmazott

Szivógázlokomobil

golyóscsapágyrendszerű cséplőgéppel.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzem.

Tüzelés faszénrel és antracszittal.

Tüzelőanyagfogyasztás óralóerőnként 480 - 500 gramm.

Saját érdekében felkérjük a t. gazdaközönseget, hogy az Államvasutak Gépgyárának ezen legujabb gépeire vonatkozó bővebb felvilágosításokért hozzánk fordulni sziveskedjék.

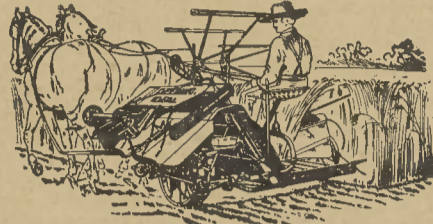
Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
 Budapest, V., Váci-körut 32.

Propper Samu

mezőgazdasági gépezetében

Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

nagy választékban és előnyös árakon kaphatók:

„Deering“-féle kéveköto-aratógép.

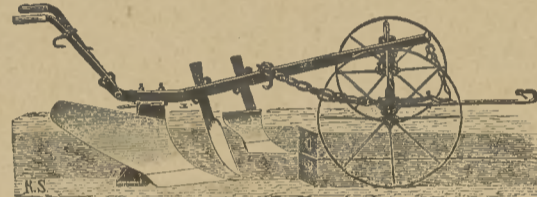
továbbá a valódi „Sack“-féle ekék, vetőgépek, grubberek, boronák, valamint kitűnő szőlőművelési eszközök, ugyancsak javított eredeti

„WESTFALIA“

műtrágyaszórógépek, nemkülönben legkitűnőbb szecskavágó- és répvágógépek, eredeti ame-

„Deering“-féle fűkaszalógép.

Valódi SACK-fele aczéleke.

szalmakötélfonógépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gépek és eszközök.

rikai **OHIO** kukoricaszártepőgépek (Schredder), Kayser-féle gabonacentrifugák, „APOLLO“ meszelő- és permetezőgépek,

44322. számhoz.

Birtok örökkeladási hirdetmény.

A magyar tanulmányi alapnak a Zemplén vármegyei Bodrogkisfalud és Szegilong község határában fekvő mintegy 718.952/1600 erdő- és mintegy 1179. 1152-5/1600 hold mezőgazdasági, összesen tehát mintegy 1898. 504-5/1600 holdas birtokának, az eladási feltételekben részletezett hat tagban, esetleg egy tagban, örökáron való eladása iránt

folyó évi junius hó 7-én déli 12 órakor

a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium IX. ügyosztályában (V. ker., Vadász-utca 33.) zárt ajánlatu versenytárgyalás fog tartatni.

Az ivenként 1 koronás bélyeggel és a bánatpénz letételét igazoló nyugtával ellátott, szabályszerűen kiállított írásbeli zárt ajánlatok, melyek boritékán jelzendő „Ajánlat a bodrogkisfaludi szegilongi birtokra“ legkésőbb a **feltüntetett nap délelőtti 11 órájáig az alulírott miniszterium segédhivatali főigazgatójánál (V., Hold-u. 16.) nyújtandók be.**

A részletes eladási feltételek ezen miniszterium IX. ügyosztályában, továbbá segédhivatali főigazgatójánál, valamint a bodrogkisfaludi kir. közalapítványi erdőörnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapest, 1911. április hó 25.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől.

Tűző kaszák minden nagyságban, kézi vas-kaszták uj és használt, 100 pár díszlőszerszám, mell- és kumet, ezüst- és aranydíszítésűek, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lőtakarók, régi és új esőköpenyek, halinacsizmak, zöld munkás-zubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergek, régi és új fegyverek, kardok és puskák, másoló prések, gyepelőszárak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók. **Wien, IX., Trödlerhalle 105.** Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. — Nem alkalmas tárgy kicseréltetik. — Az államtisztviselők szállítója. — Kérem ügyelni a 105. számra.

MURAKOZI

hidegvérű (nóri) igás **tenyészlóvak, választott csikók és tenyészmenek** közvetlen a tenyészőlkiől legolcsóbban és legmegbízhatóbban szerez be **Hoffmann Lipót, lóvásárló ügynök-sége, Csáktornya, Muraköz.** Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak. Sürgőnycsim: Hoffmann Lipót, Csáktornya. 3-4 éves, elsőrendű, hidegvérű, nóri, valódi muraközi tenyészmeneket olcsón beszerezhetem, ugyszintén vemhes kanczákat és tenyészcsikókat kedvező áron, szavatolás mellett. T. vevőim és az érdeklődők szíves tudomására hozom, hogy május hó 1-én, 3-án és 22-én helyben nagy lóvásárok tartatnak, amelyekre különösen felhívom fentiek szíves figyelmét. Módomban áll a kívánt anyagot a lehető legjutányosabban beszerezni. Kérem szíves pártfogásukat.

Több waggon szárított csöves koricza kerestetik megvételre. Ajánlatok az állomás megjelölésével „**Kassa Käufer**” jelige alatt a következő címre kéretnek: **Eduard Braun, Annoncen-Expedition, Wien, I., Rotenturmstrasse Nr. 9.**

Birtokeladás. Pozsega megyében, a Bares-Pakráci vasut mentén, Daruvár fürdő közelében, állomás mellett egy **1003 m. holdas prima birtok**, kitűnő termőföld, bőséges gazdasági épületek és urilakkal parkban, **gazdag élő és holt leltárral**, szabad kézből eladó és azonnal átvehető. Bővebb felvilágosítással szolgál: **Nagy Dezső, Budapest, VII. ker., Alsó-erdősor 18., III.**

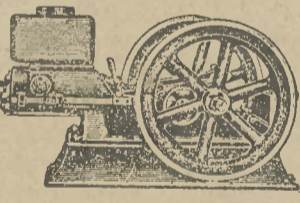
Szuperfoszfátot **Kartellen** kívül szállít **Schvarcz József és Társa, Budapest, VI., Váci-körút 53. sz.**

Nem öntvény!

 Nemcsak három nagyságra szabályozható, hanem a legkönnyebb és legtartósabb a legújabb találmányu **pánczél-járom** marhák részére.
 Ára páronként, II. szám, szabályozható, közep-nagyságu ökrök részére ... kor. 17.50
 Ugyanez erősebb ökrök részére ... „ 18.50
 Nem szabályozható, tehének részére „ 16.—
 Megrendelhe ő:
Nejedlo & Pavlista, Prag VIII.

A „**Miskolczi Hitelintézet**” áru- és termény-raktáraiban az ezidei **XIX-ik évi gyapju-vásár** beraktározással egybekötve **1911. évi június hó 14. napján tartatik.** Részletes felvilágosítással szívesen szolgál **A Miskolczi Hitelintézet részvénytársaság igazgatósága.**

Könnyű járás!

 Nagy munkaképesség!
Fűkaszalógépeket egy- vagy két-fogatú
Gabonakaszalógépeket
Szénalapátolókat egészen aczéliből
Kévekötoeket
 ajánl a legjobb minőségben és munkaképességben a kaszaló-különlegességi gyár
KNOTEK & Co., Jičín, Böhmen.
 Alkalmas képviselők kerestetnek.

SZIVATTYÚINK ELÁRASZTJÁK AZ EGÉSZ VIÁGOT

GYÖZŐ BÉLA ÉS TÁSA BUDAPEST
V. BÁRO ACZÉL-UTCA 3. AVIGSZINHÁZ MELLETT. KÉRJEN ÁRJEGYZÉKÉT!

Waterloo benzínmotor
 eredeti amerikai
 2 HP compl. ... K 1200.—
 4 HP " ... K 2000.—
 6 HP " ... K 2900.—
 8 HP " ... K 3800.—
 12 HP " ... K 5200.—
 bérmentve bármely magyarországi állomásig, beleértve a csővezeték és szerelés. — **Dénes B. Budapest, V., Lipót-körút 15.** — Készpénzüzetésnél 10% sconto. **Kereskedők** magas engedményt élveznek. — **árjegyzék ingyen és bérmentesen.**

Győri első fajbaromitenyésztlő és hizláló-telep
 (Wache Alajos utóda) **Győr** szépségre és tenyésztőképességre kiváló gonddal nevelt tiszta fajtörzseiből szállít: Óriási pekingi kacsohajást darabonként 50 fillér. Tyuk-fajaiból tojást darabonként 40 fillér. Májustól kezdve fiatal állatokat. Árak ab Győr. Törésmentes csomagolás. 75% termékenység.

MASTIN? előlálitva Dr. Trnkóczy után, eddig az első és egyedüli **hizó és óvszer.** Megvédi a marhát a betegségtől és erős, egészséges marhát alkot. Kapható a kereskedőknél is.

Képviselők, melyek a gazdasági lakosoknál kimutathatólag jól be vannak vezetve, Magyarország egyes kerületeibe kerestetnek, jutalék vagy fizetés mellett. Ajánlatok a következő címre kéretnek: **Knötek & Comp.,** Mánmaschinen-fabrik, **Jiçín, Böhmen.**

Azonnal szállítható kipróbált kitűnő járasu, 35 tényleges lóerejű, álló típusu **BOLINDER** nyersolaj-motor, készleten Budapesten, **Schvarcz József és Társa** czégnél, VI., Váci-körút 53.

Gyors, pontos, olcsó földmérés

Stadel-Torkos földmérő-taliga. Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható **Stadel** gépgyárában, Győrött.

szőlő trágyázása.
 Irta: **Ordódy Lajos.**
Ára 3 korona.
 Ajánlott küldéssel **3.45 kor.** Utánvétellel küldve **3.65 kor.**
 Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük. Megszerezhető a „**Gazdasági Lapok**” kiadóhivatalában **Budapest, IV., Muzeum-körút 7.**

KLINGER HENRIK
 (Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárgyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)
Raktár:
Budapest, V., Szabadság-tér 11.
 Ajánlja készítményeit, u. m.
lisztes, korpá- és gabona-ZSÁKOKAT
 lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá **vizmentes ponyvák** gépekre és kazlakra, **nyers szekér- és repceponyvákat, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vizmentes lőtakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.**
Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERVEVŐ ÓRAÜZLETE.
 Alapítatott 1847.

Brausweller János
 Szegeden
 szab. chronometar- és műórák, kitalálójá a remontelir ingabóráknak stb. stb.
ÓRAK, EKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE
 Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kötélárúk, amerikai manillazsineg kölcsön és eladás kartellen kívül.

Gazdasági lótakarók.

Távirat :
NAGELA.

NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-u. 10.

Telefon :
35—92.

CREOLIN és PACOCREOLIN

William Pearson részére törvényileg védett szavak.

CREOLIN

az orvosi és állatorvosi gyakorlat részére tisztított és tömény-szer, mely főleg alkalmaztatik

műtételnél, sebek gyógykezelésénél, öblögetéseknél stb.

PACOCREOLIN

a nagybani fertőtlenítések kitűnő és bevált készítménye. Legjobb és legolcsóbb szer a

száj- és körömfájás

legyőzésére.

Házak, udvarok és istállók

állandó fertőtlenítésének a legjobb és legolcsóbb készítménye. Állatorvosi bizonylatok kívánatra bérmentesen küldetnek. Több mint 20 év óta orvosi és állatorvosi lapokban megjelent tudományos értekezletek főleg a

CREOLIN PEARSON-ra

vonatkoznak.

Mindenféle pótszereket — ki-ki saját érdekében — mint értéktelenekeket és járványos betegségeknek **veszélyesekeket** utasítsa vissza.

A „H” jelzésű kimerítő leírást ingyen és bérmentve küldi :

William Pearson, Aussig a. E.

Préselt

buzaszalmát

és

zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla

Zombor.

Rudolf Testvérek

Első magyar-osztrák

mechanikai juta-kötélárugyár

LIGETFALU-POZSONY.

Telefon 683. □ □ Telefon 812.

Sürgönyezim: **Rudolf Ligetfalu.**

Különlegességi gyár zsákmadzagban, kévkötőben, szalma- és osomagoló-, kocsli- (Waggon) kötelekben és henteszernákban, valamint mindennemű juta-kötőanyagokban.

Nagy szállítóképesség! Olcsó árak!

HA ÖN
EGY GAZDASÁGOS
ÜZEMBIZTOS =
KIVÁLÓMUNKATELJESÍTMÉNYŰ

**MOTOROS CSÉPLŐKÉSZLETET
ELŐNYÖS ÁRBAN KEDVEZŐ
FIZETÉSI MÓDOZATOKKAL
TELJESSZAVATOSSÁGGAL
BESZEREZNI ÓHAJTUGY,
FORDULJON MEGKERESÉSSEL**

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST, VI. NAGYMEZŐ UTCA 66 SZ. A.
MEZŐGAZDASÁGI ÉS IPARI GÉPKERESKEDELMI
VÁLLALATI Z., MELY CÉG FELSZÁLLTÁRAKRA ÁRJEGYZÉKE T
ÉS KÖLTSEGVETÉST UJMENTESEN KÜLD MEG.

A permetezés sikerének kulcsa a gyorsaság!

Fele időt és harmadrész permetező oldatot takarít meg az, aki **HAIZLER-féle**

„**TEMPUS**” permeszórót

használ. Minden háti permetezőre alkalmazható.

Ára 16.— K. — Megrendeléseket elfogad a

„**BORÁSZATI LAPOK**”

szerkesztősége, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

ELADÓ BIRTOK.

Gömörme gyében, Tornalya vasuti állomástól kőuttal 15 kmnyi távolságra fekvő, Pusztá-Ilonahalma nevű igen szép birtok, melynek területe **978 magyar hold** és áll 320 hold szántóból, 71 hold rétből, 20 hold gyümölcsösből, továbbá 567 hold erdő és legelőből, igen szép uri lakással és parkkal, kitűnő gazdasági épületekkel, 6000 darab termő gyümölcsfával, teljes élő és holt felszereléssel, őszi vetéssel, egy négy lóerejű két éves állami gőzgép cséplővel s elevátorral s egyéb mindenféle felszereléssel, akár egy tagban, akár pedig parcellázva, **magyar holdankint 300 korona árban, a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett,** elköltözés miatt eladó.

Bővebb felvilágosítást nyújt az

Agrár-takarékpénztár r.-t. Egerben.

A Heller-féle
„**KING**”

gyorsmeszelő
és fertőtlenítő
gép, az ecset-
munka 20-szo-
rosát teljesíti.

Gyártok azonkívül:

Pittore és Triumph

nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER, Bécs, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1.

Kérjenek leírást.

Képviselek kerestetnek.

Legnagyobb megtakarítás
időben,
pénzben
és anyagban!

A „King” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King” tömlővezetékekkel **többet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és előmunkálatot feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifizetődik.

Önműködő növénypermetezőt vadrepce, vadmustár és más gyom kiirtására, valamint répa és burgonya permeterzésre gyári áron alul szállít:

IG. HELLER
Bécs, II/8. Schrotzbergstrasse Nr. 1.

Arankamentes

vagy legalább aranka-mentesíthető

kisarankás

lóhere- és luczerna-

magot,

baltaczimet

valamint mindenféle egyéb gazdasági magvakat vásárol

a legmagasabb áron

HALDEK

UTÓDA

magnagykereskedése

József főherceg ö. cs. és kir. fensége v. udvari szállítója

BUDAPEST
V., Bálvány-utca 6.

Amerikai

nagyhozamu

tengeri műveléshez

való

vetőmagvak

és gépek

nagy választékban

Gróf Teleki Arvéd

uradalmában, posta:

Koncza.

Egy kézzel

ugyanazon munkát képes egy ember elvégezni a szőlők, gyümölcsösök, dohányültetvények, komló- és burgonya-földek permeterzésénél, mint a melyhez ezelőtt két kézre volt szükség — ha a fényes dícséretekkel elhalmozott önműködő

"SYPHONIA"

fecskendő használtatik. Ezerszeresen bevált és nélkülözhetetlen mindenféle növénykárosítók, levélbetegségek és férgek kiirtására. Ma elvitázhatatlanul a legjobb és legolcsóbb fecskendő. Kérje a 45. számú képes prospektust.

PH. MAYFARTH & COMP. Wien, II., Tabor-Strasse Nr. 71.
650 első díj, arany érem, stb. Képviselet kerestetik.

Eladó lokomobilok, alkalmi vétel!

Egy lokomobil, vontatható, 20 P. S.

Egy lokomobil, vontatható, 6 P. S.

Egy lokomobil, nem vontatható, 13 P. S.

nagyon jó, használható, helyszűke miatt feltűnő olcsó áron eladók.

Felvilágosítás a következő czímen nyerhető:

Bruckebauanstalt R. Ph. Wagner, Graz.

A PERONOSPORA ELLEN

idejében permeterzünk

valódi Bixeni Kristály-Azurinnal

mely jobb, biztosabb és olcsóbb védőszer, mint a kékkő-mészkeverék. Kapható mindenütt. — Kérjen ingyen prospektust.

Magyarországi főraktár: **Molnár M. és Társai**

műszaki és mezőgazdasági cikkek nagykereskedése

Budapest, VI., Gyár-utca 21/g.

Rézkénpor, permeterzőgép, borsajtó, zsák, ponyva, gépolaj, gépszij stb. legolcsóbb beszerzési forrása.

LÓHEREFEJTŐ GÉPEK
EGYSZERŰ ÉS KETTŐS
TISZTÍT, SZÉRKÉZETTEL 650% 1250%
LÉNYEGESIG, GÉP MŰKÖDÉS JÁRGÁNY SAJÁTJÁRA

OLCSÓÁRAK
KÉZVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK
ÁRJEJYZÉKET FELHÍVÁSRA

SZABADALMAZOTT
EGYESÍTETT
LÓHERECSÉPLŐ
FEJTŐ ÉS TISZTÍTÓ
GÉP

Szücs Ödön
— BUDAPEST —
VI. NAGYMEZŐ-UTCA 66.

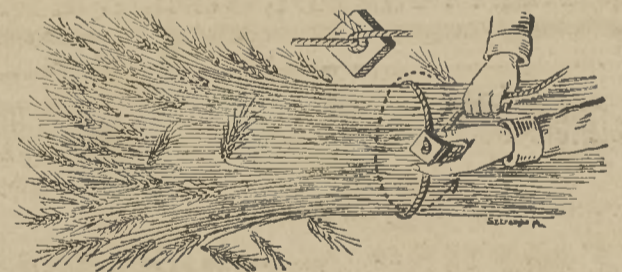
POLGÁR SÁNDOR

m. kir. szabad. nyert orvosi mű-és kötszerész

BUDAPEST
VII., Erzsébet-körut 50.

Legelőnyösebben beszerezhető orvosi, sebészi és betegápolási eszközök, Gummiárúk, Suspensorium, Irrigator fecskendők stb., legújabb találmányu cs. és kir. szabadalmazott Polgár-féle sérvkötők, has- és köldök-kötők. — Valódi francia különlegességek (óvszerek). — Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve, csak megadandó, mely tárgy szükséges.

Utánzás ellen védve 16302. sz. a. (Fenti címre ügyelni tessék.)

KÉVEKÖTELEKET

□ fácskával, végei kékre vagy vörösre festve, készít és szállít elsőrendű minőségben, nagyban és kicsinyben, legolcsóbb áron

HELLE O. kötélárugár
Pozsony, Eötvös-utca 6.

A MAC LAREN-féle magajáró gőzeke

magyarországi vezérképviselete: **Fleischl Samu** cégénél, Budapest, V., Szabadság-tér 16.

Mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen **ELSŐ DÍJ** (állami nagy aranyérem)!

Aranyérem az újzeelandi nemzetközi kiállításon!

A magyar talajviszonyokhoz alkalmazottan tökéletesbitve!

Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb összköltséggel!
(Holdankint 5*20—7*65 kor.) Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka!

Átlagos teljesítőképesség eddigi tapasztalatok szerint napi 20-30 hold, szénfogyasztás 50-70 kg. holdanként.

Kerületi képviseletek: Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Nagyvárad, Dunántuli agrárbank és tárházai r.-t. Kaposvár, Ehler Antal és Fia Győr, Engl Adolf Gyöngyös, Általános Forgalmi Bank Debreczen, Kovács Soma és Társa Arad, Lederer Leó Zombor, Mayer Lajos Delta, Singer Zsigmond Nyitra, Weinberger Ferencz Nagykároly.

Bővebb felvilágosítást szívesen nyújt fenti vezérképviselet.

Számos kül- és belföldi elismerő nyilatkozat!

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudakolható a fenti vezérképviseletől.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. **Biztosítási alap:** Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . . . 1,981.360— K
Tartalékok . . . . . 2,401.687 53 „

Összesen: 4,383.047 53 K

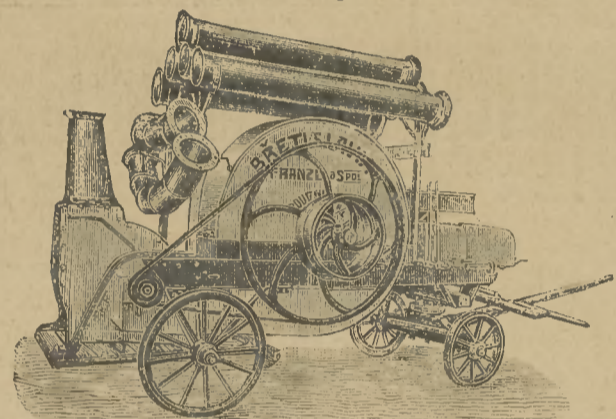
1901. évi fölösleg	90.349— K	1906. évi fölösleg	39.243 65 „
1902. „ „	59.782 26 „	1907. „ „	41.877 32 „
1903. „ „	109.331 73 „	1908. „ „	81.088 76 „
1904. „ „	72.438 23 „	1909. „ „	106.589 64 „
1905. „ „	61.730 60 „	1910. „ „	120.164 38 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölsőlegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzlet fölsőlege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5 százalék engedményben részesültek. Az 1907. 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfölsőlegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401.687 53 koronára rugnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Egyedüli osztrák különleges gyár **szecskavágógépek**

részére, saját szabadalmazott szerkezet szerint.

Franzl & Comp., Raudnitz a. d. Elbe

Több mint 36 év óta gyártja a legerősebb, a legnagyobb munkaképességűt és legjobban bevált

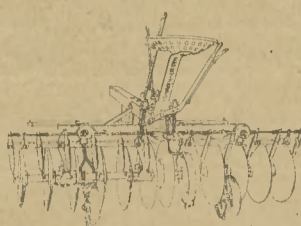
szecskavágókat

kézi-, járgány- és erőhajtásra. — Utólérhellen a

„Bretslawia“

szecskavágógépünk, mely az eddig használt drága szalmapréseket felcseréssé teszi, mert a cséplőgépből kimenő összes szalmát nemcsak a szükséges távolságra elhárítja, a szél által a portól, szegektől, a szalmát megtisztítja, hanem egy munkában a szecskázást is elvégzi. A szalmapréseket határozottan felülmulja. Nagy megtakarítás munkáerőben.

Kivitel külföldre. — Árajánlatok díjmentesen.

Egyszerű tartós szerkezet!

Kiváló aczélanyag!

Legujabb rendszerű

amerikai

TÁRCSÁSBORONÁK.

Fükaszáló, marokrakó és kévekötő

aratógépeink

a legjobbaknak vannak elismerve

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket, költségvetést.

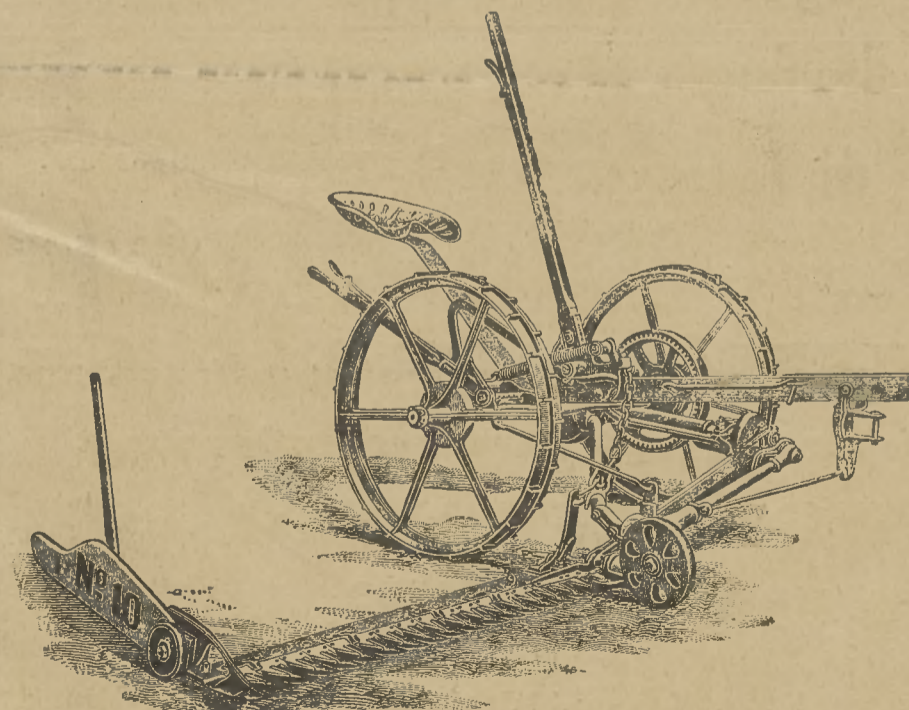

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körút 32.

THE JOHNSTON HAVRESTER Co. N. Y.

amerikai aratógépgyár készíti a világ legtökéletesebb fükaszálóit, szénagyűjtőit, marokrakó és kévekötő aratógépeit.

Elsőrendű anyag, feltétlenül megbízható szerkezet, csekély vonóerőszükséglet, olcsó áruk.

A specziális magyar viszonyokra alkalmazott Johnston aratógépek dőlő és kuszált gabonákban is jó munkát végeznek.

Kérjen árjegyzéket és ajánlatot!

Főraktár

Magyarország, Ausztria és Szerbia részére:

Bächer Rudolf—Melichár Ferencz

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**, épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez elvállal

WOLFF ERNŐ — gőzszántási vállalkozó —
BUDAPEST-KELENFÖLD

Az első horvát szalámi, füstölt és zsiradékárú-gyár
M. Gavrilovic Söhne A. G. Petrinja

szállít a legolcsóbb napi áron különféle

szalonnát

füstölve és sózva,

husárukat

szalámit, zsiradékot és mindenféle más árukat a legelőzékenyebb kiszolgálás mellett. Kérjen árjegyzéket.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál
Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.
(Polgári serfőzde bérpalota.)

Telefon 97—05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

A világ legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb Kutszivattyuja az „OMEGA” LÁNCZKUT

mert rendkívüli sok vizet ad,
mert kis gyermek kezelheti,
mert soha be nem fagy,
mert soha nem romlik,
mert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágosítást ingyen és bérmentve. **BÁRDOS és BRACHFELD**, Budapest, VI., Gyár-utca 5. sz.

A legtartósabb fedőanyag a

CZEMENTTETŐCSERÉP

homok és cementből, mely legjutányosabban a **Dr. Gaspary-féle gépen készül**. A **jövedelmező homokértékesítéshez szükséges összes gépeket és formákat** falitégglák, ürtömbök, padlólapok, csövek, lépesőfokok, vályuk stb. előállítására készít különleges ségi gépgyár:

Dr. GASPARY & Co., MARKRANSTÄDT, Leipzig mellett.

84. számú brosurá ingyen.

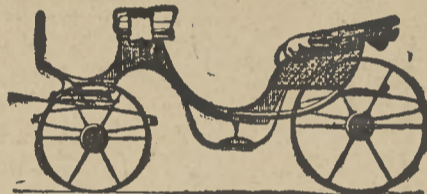
Minden gazdaságnak, ipartelepnek, Kastélynak, lakóháznak stb. lehet ma már olcsón saját villamvilágítása és vízvezetéke, melyet modern gépekkel jutányosan létesítünk.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD
műsza i és villamossági vállalat,
Budapest, VI., Gyár-utca 7/a.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becseréltetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett Ugyisint mindenféle fizleti és gazdasági kocsik készítése

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

680 kilogramm tiszta buzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel szakértő bizottság előtt utáncsépeltettünk.

Pénzt, időt és munkát takarítanak meg a **STERN-féle szab. dobkosár-betétléczczel.**

Kérdezősködésre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást:

Bárdos és Brachfeld BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5. sz.

Negyvenharmadik üzemév!

ELSŐ

MAGYAR

Negyvenharmadik üzemév!

GYAPJUMOSÓ ÉS BIZOMÁNYI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

== BUDAPEST, V. KER., KÁRPÁT-UTCZA 9. SZÁM. ==

A gyapjunyírás közeledtével a t. cz.

juhtenyésztő gazdák és gyapjukereskedők figyelmét

gyapjumosógyárunkra

Különösen az ezévi gyapjuüzleti viszonyok közt **legelőnyösebb** a gyapjak

gyári mosatása.

Nyers-gyapju bizományi osztályunk

LEGJOBB értékesítésére kópesit bennünket. Kimerítő felvilágosítással és prospektussal kívánatra készséggel szolgálunk. **AZ IGAZGATÓSÁG.**

irányítjuk, és annak igénybevételét mint a hazai gyapju **LEGELŐNYÖSEBB** értékesítési módját ajánljuk.

KIVITEL: Osztrák-, Német-, Francia-, Orosz-, stb. országba.

Csomagolósákokat használati díj nélkül kölesönkép küldünk.

A mosott gyapju után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.

elvállalja mindennemű **zsiros** (szennyes) és **usztatott** (hátonmosott) gyapju **nyers** állapotban való **bizományi eladását** a **legmérsékeltőbb feltételek** mellett. A külföldi textilipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk a gyapju